

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

**zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania
przestrzennego gminy wiejskiej Brańsk**

*Wykonana w ramach strategicznej oceny oddziaływania
na środowisko.*

Brańsk 2012 r.

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP

- 1.1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami.
- 1.2. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy.
- 1.3. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.
- 1.4. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.
- 1.5. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

II. STAN ŚRODOWISKA

- 2.1. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.
- 2.2. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.
- 2.3. Istniejące problemy ochrony środowiska z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.
- 2.4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.
- 2.5. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne - z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

III. ROZWIĄZANIA CHRONIĄCE ŚRODOWISKO

- 3.1. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.
- 3.2. Biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

IV. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

I. WSTĘP

1.1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami.

Przedmiotem niniejszego opracowania jest identyfikacja i analiza prognozowanych oddziaływań na środowisko dokumentu planistycznego na podstawie: uchwały Nr VII/56/11 Rady Gminy Brańsk z dnia 21 września 2011 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk oraz uchwały nr X/89/12 Rady Gminy Brańsk z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk, a także Uchwał Rady Gminy Brańsk: Nr XII/102/12 i XII/104/12 z dnia 27 czerwca 2012 r. w sprawie zmian poprzednio podjętych uchwał.

Zakres terytorialny opracowania obejmuje gminę wiejską Brańsk oraz tereny sąsiednie w obszarze, na którym mogłyby skutkować ustalenia niniejszego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego po wprowadzeniu zmian (w dalszej części prognozy oddziaływania na środowisko zwanym „Studium”).

Przedmiotem „Studium” jest określenie polityki przestrzennej na obszarze gminy Brańsk, w nawiązaniu do celów i kierunków polityki przestrzennej regionu, uwzględniając jednocześnie uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska i dotychczasowego zagospodarowania terenów, a także zapotrzebowania społecznego. Na zawartość Studium składają się wyniki analiz ujęte w wielokryterialnych ustaleniach dotyczących kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na terenie gminy.

Zadania studium to w szczególności stworzenie bazy informacyjnej i koordynacyjnej do:

- podejmowania przez władze gminy decyzji co do potrzeby kolejności i sporządzania planów miejscowych,
- negocjacji w sprawach wprowadzania do planów miejscowych ponadlokalnych zadań celu publicznego i zabezpieczenia stosownych terenów dla tych zadań,
- prowadzenia długofalowej polityki w sferze gospodarki gruntami i obiektami gminnymi,
- podejmowania lokalnych i międzygminnych przedsięwzięć publicznych.

Zmianę studium, o której mowa przedstawia:

- 1) jednolity rysunek kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk w skali 1: 25 000, stanowiący załącznik Nr 1 do uchwały Rady Gminy Brańsk;
- 2) jednolity tekst studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk stanowiący załącznik Nr 2 do uchwały Rady Gminy Brańsk.

Obowiązek sporządzenia niniejszej dokumentacji wynika z przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz.U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.), w dalszej części dokumentu zwanej OOŚ. Na podstawie niniejszej ustawy organ administracji publicznej opracowujący projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy lub wprowadzający zmiany do już przyjętego dokumentu, ma obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko z udziałem społeczeństwa. Na podstawie ustawy OOŚ wraz z projektem “Studium” gminy Brańsk sporządzona została prognoza oddziaływania na środowisko obejmująca terytorialnie gminę wraz z obszarem, na który ustalenia dokumentu mogą potencjalnie oddziaływać.

Zakres oraz stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu studium, został uzgodniony w myśl art. 53 ustawy OOS:

- I. Uchwała nr VII/56/11 Rady Gminy Brańsk z dnia 21 września 2011 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk:
 - a) Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku
 - pismem znak: WOOŚ-I.411.1.73.2011.AR z dnia 23 grudnia 2011 r. uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk,
 - b) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bielsku Podlaskim
 - pismem znak: NZ 4703-1/11/1/2011 z dnia 20 grudnia 2011 r. (Uzgodnienie Nr 10/NZ/2011) uzgodnił proponowany zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk.
- II. Uchwała nr X/89/12 Rady Gminy Brańsk z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk:
 - a) Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku
 - pismem znak: WOOŚ-I.411.1.25.2012.JK z dnia 18 kwietnia 2012 r. uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk,
 - b) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bielsku Podlaskim
 - pismem znak: NZ 4703-1/4/1/2012 z dnia 11 kwietnia 2012 r. (Uzgodnienie Nr 4/NZ/2012) uzgodnił proponowany zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk.
- III. Uchwała Nr XII/102/12 Rady Gminy Brańsk z dnia 27 czerwca 2012 r w sprawie zmiany uchwały Nr VII/56/11 Rady Gminy Brańsk z dnia 21 września 2011 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk oraz Uchwała Nr XII/104/12 Rady Gminy Brańsk z dnia 27 czerwca 2012 r. w sprawie zmiany uchwały Nr X/89/12 Rady Gminy Brańsk z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk zmniejszyły terytorialnie obszar podlegający zmianie w Studium. Wobec powyższego nie występowało o nowe uzgodnienia zakresu oraz stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu Studium.

Prognoza zawiera opis i ocenę aktualnego stanu środowiska oraz przewidywania skutków jego zmian, spowodowanych oddziaływaniem wprowadzonych doń nowych czynników. W trakcie prognozowania uwzględniono wszystkie poziomy powiązań między przyczynami i skutkami oraz sprecyzowano wnioski i zalecenia na poszczególnych etapach. W prognozie zidentyfikowano i przewidziano oddziaływania będące skutkiem realizacji zapisów "Studium" na zdrowie ludzi oraz na środowisko biogeofizyczne.

Projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, który poddawany jest ocenie w niniejszej prognozie, ma stworzyć warunki prawne dla realizacji projektowanych przedsięwzięć w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju i jest elementem realizacji polityki przestrzennej gminy. Podstawową intencją zamierzanych przekształceń

urbanistycznych jest prawidłowe i skuteczne działanie na rzecz zachowania wartości przyrodniczych w oparciu o aktualnie obowiązujące przepisy prawa i normy.

Przedmiotem i celem zmiany w Studium są lokalne i ponadlokalne potrzeby inwestycyjne oraz aktualizacja treści dokumentu zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi oraz przepisami szczególnymi. Potrzeby i zamierzenia inwestycyjne będą ukierunkowane na:

- zrównoważony i wielofunkcyjny rozwój gminy,
- aktywizację gospodarczą gminy,
- zapewnienie mieszkańcom pracy i poprawy warunków życia,
- ochronę i kształtowanie środowiska przyrodniczego,
- ochronę obszarów prawnie chronionych,
- ochronę i kształtowanie środowiska kulturowego,
- rozwój turystyki i wypoczynku,
- rozwój usług i produkcji,
- rozwój rolnictwa,
- poprawę warunków komunikacyjnych,
- inwestycje w zakresie energetyki,
- racjonalną gospodarkę surowcami mineralnymi,
- ochronę przed powodzią,
- zachowanie terenów leśnych.

Szczegółowy zakres zmian w studium przedstawiono poniżej:

I. Uchwała nr VII/56/11 Rady Gminy Brańsk z dnia 21 września 2011 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk.

Zmiana studium, o którym mowa obejmuje:

- 1 przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z dopuszczeniem usług (w tym turystycznych, sportowych, rekreacyjnych) i rzemiosła nieuciążliwego terenów oznaczonych na rysunku studium symbolem **MNU**, obejmujących działki lub ich części numery geodezyjne w poszczególnych wsiach:
 - a) Koszewo: 82/3, 82/4,
 - b) Kalnica: 230,
 - c) Kiersnówek: 320, 335/1, 336/1, 322, 323, 256, 401, 402, 321, 316/1, 316/2;
 - d) Pietraszki: 18,
 - e) Brzeźnica: 354;
- 2 przeznaczenie pod zabudowę usługową, rzemieślniczą, handlową, gastronomiczną, turystyczną i rekreacyjną terenów oznaczonych na rysunku studium symbolem **U**, obejmujących działki o numerach geodezyjnych w poszczególnych wsiach:
 - a) Domanowo: 278,
 - b) Kiersnówek: 335/2, 336/2, 334, 337, 332, 338,
 - c) Popławy: 50/4, 51/19, 50/8, 50/6, 253/17;
- 3 przeznaczenie pod zabudowę zagrodową, terenów oznaczonych na rysunku studium symbolem **RM**, obejmujących działki lub ich części o numerach geodezyjnych w poszczególnych wsiach:
 - a) Kiersnówek: 3, 5,
 - b) Holonki: 106/2;
 - c) Mień: 142,
 - d) Pruszancka Baranki: 5/5;
- 4 przeznaczenie pod przemysł, składy, magazyny, budownictwo, usługi i rzemiosło terenów oznaczonych na rysunku studium symbolem **P** obejmujących działki lub ich części o numerach

geodezyjnych w poszczególnych wsiach:

- a) Klichy: 163/5,
 - b) Brzeźnica: 218/3;
- 5 przeznaczenie pod powierzchnią eksploatację surowców mineralnych terenów oznaczonych na rysunku studium symbolem PG, obejmujących działki lub ich części o numerach geodezyjnych w poszczególnych wsiach:
- a) Domanowo: 51, 53/2,
 - b) Świridy: 49/5, 52/1, 107/1, 52/6, 178;
- 6 przeznaczenie pod zalesienie terenów oznaczonych na rysunku studium symbolem ZL, obejmujących działki o numerach geodezyjnych w poszczególnych wsiach:
- a) Kiersnowo: 201, 205/1,
 - b) Domanowo: 394, 520/2, 386/4, 451, 582, 875,
 - c) Szmurły: 384, 536, 535,
 - d) Mień: 67/2,
 - e) Płonowo: 54/9;
- 7 przeznaczenie pod parking terenu oznaczonego na rysunku studium symbolem K, obejmującego działkę o numerze geodezyjny 227 we wsi Domanowo;
- 8 likwidację zakazu (dopuszczenie) zabudowy na terenach oznaczonych symbolem MNU, obejmujących część wsi Kiersnowek, położonych przy drodze krajowej Zambrów - Bielsk Podlaski oraz korektę na tym obszarze granicy zasięgu wód powodziowych;
- 9 określenie obszarów lokalizacji inwestycji związanych z odnawialnymi źródłami energii (w tym elektrownie wiatrowe), oznaczonych na rysunku studium symbolem EW;
- 10 dostosowanie II części studium „Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk” do obowiązujących przepisów prawa w zakresie łączności publicznej oraz komunikacji.

II. Uchwała nr X/89/12 Rady Gminy Brańsk z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk.

Zmiana studium, o którym mowa obejmuje:

- 1) przeznaczenie pod zabudowę produkcji rolniczej terenu oznaczonego na rysunku studium symbolem RUP, położonego we wsi Załuskie Kościelne, obejmującego działki o numerach geodezyjnych 112/1 i 113/1;
- 2) przeznaczenie pod przemysł- produkcję, składy, magazyny, budownictwo, usługi i rzemiosło z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej terenu oznaczonego na rysunku studium symbolem P obejmującego działkę o numerze geodezyjnym 17/3 we wsi Glinik;
- 3) przeznaczenie pod zalesienie terenów oznaczonych na rysunku studium symbolem ZL, obejmujących działki o numerach geodezyjnych we wsi Kalnica : 196, 264.

III. Uchwała Nr XII/102/12 Rady Gminy Brańsk z dnia 27 czerwca 2012 r w sprawie zmiany uchwały Nr VII/56/11 Rady Gminy Brańsk z dnia 21 września 2011 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk.

Zmiana uchwały polega na rezygnacji ze zmiany sposobu zagospodarowania działki nr geodezyjny 316/1 we wsi Kiersnowek, z planowanym uprzednio przeznaczeniem pod zabudowę mieszkaniowa jednorodzinna z dopuszczeniem usług i rzemiosła nieuciążliwego.

IV. Uchwała Nr XII/104/12 Rady Gminy Brańsk z dnia 27 czerwca 2012 r. w sprawie zmiany uchwały Nr X/89/12 Rady Gminy Brańsk z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk.

Zmiana uchwały polega na rezygnacji ze zmiany sposobu zagospodarowania działek nr geodezyjny 112/1 i 113/1 we wsi Załuskie Kościelne z planowanym uprzednio przeznaczeniem pod zabudowę produkcji rolniczej.

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym precyzyjnie określa sposób postępowania w zakresie planowania przestrzennego w gminie, wskazując przy tym niezbędne dokumenty: opracowanie ekofizjograficzne, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Ponadto w zależności od położenia danego terenu mają zastosowanie inne dokumenty: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, Plan urządzania lasu, Program ochrony przyrody nadleśnictwa, Studium ochrony przeciwpowodziowej rzeki Nurzec, mapa zagrożenia powodziowego. Ze względu na interdyscyplinarny charakter powyższych dokumentów oraz ingerencję w środowisko naturalne podczas realizacji ustaleń dokumentów w procesie powstawania, a później w fazie eksploatacji przedsięwzięć, bardzo ważnym elementem jest zrównoważone podejście podczas określania warunków zagospodarowania, biorąc pod uwagę potrzebę ochrony środowiska.

Opracowywany dokument ma powiązania z niżej wymienionymi opracowaniami i dokumentami:

- „Opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk”- 2002 r.,
- „zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk” 2009 r.,
- Projekt “zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Brańsk” 2012 r.,
- Prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego - 2002 r.
- Raport o stanie środowiska województwa podlaskiego w latach 2009-2010, Biblioteka Monitoringu Środowiska Białystok 2011 ,
- Tymczasowe wytyczne dotyczące oceny oddziaływania elektrowni wiatrowych na nietoperze (na rok 2009) oparte o aktualną wersję Aneksu 1 do Rezolucji nr 5.6 Porozumienia o Ochronie Populacji Europejskich Nietoperzy EUROBATS p.t. Wind Turbines and Bats: Guidelines for the planning process and impact assessments (Rodrigues i in. 2008), z uwzględnieniem uwarunkowań krajowych - opracowanie i konsultacja: Andrzej Kepel (red.), Mateusz Ciechanowski, Joanna Furmankiewicz, Monika Górawska, Janusz Hejduk, Radosław Jaros, Michał Jaśkiewicz, Krzysztof Kasprzyk, Marek Kowalski, Agnieszka Przesmycka, Michał Stopczyński, Radosław Urban,
- Wytyczne w zakresie oceny oddziaływania elektrowni wiatrowych na ptaki. Chylarecki P., Paślawska A. (red.). 2008. PSEW, Szczecin,
- Tymczasowe wytyczne dotyczące oceny oddziaływania elektrowni wiatrowych na nietoperze (wersja II, grudzień 2009),
- Polityka energetyczna Polski do 2030 roku,
- „Prognoza oddziaływania na środowisko Projektu Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030” sierpień 2010 r.,
- Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 roku,
- Strategia zrównoważonego rozwoju gminy Brańsk na lata 2001 - 2020, Brańsk luty 2001,
- Wstępna ocena ryzyka powodziowego, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej PIB 2011r.,
- Raport z wykonania wstępnej oceny ryzyka powodziowego, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej PIB 2011,
- Program Ochrony Środowiska gminy Brańsk,
- Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego, 2012r.,

- Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Regionalnego Programu Operacyjnego województwa podlaskiego na lata 2007-2013,
- Polityka energetyczna Polski do 2030 r. przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 10 listopada 2009 r. uchwałą nr 202/2009 r.,
- Prognoza oddziaływania na środowisko rozporządzenia rady ministrów w sprawie programu zawierającego zadania rządowe służące realizacji inwestycji celu publicznego w zakresie rozwoju sieci przesyłowych elektroenergetycznych warszawa, lipiec 2010 r.,
- Prognoza oddziaływania na środowisko projektu regionalnego programu operacyjnego województwa podlaskiego na lata 2007-2013, Białystok styczeń 2007,
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.),
- Dyrektywa 2009/28/WE z 23 kwietnia 2009 roku w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE,
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2008 r. Nr 25 poz. 150 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. o odpadach (DZ.U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r., Nr 151,poz. 1220 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2011r., Nr 12,poz. 59 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r. Nr 647)
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r., poz.1059),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz .U. z 2011 r., Nr 163,poz. 981),
- ustawa Prawo wodne (Dz.U. z 2012 r. Nr 145)
- materiały dotyczące obszaru Natura 2000,
- mapy ewidencji i klasyfikacji gruntów,
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000,
- rozporządzenie Nr 9/05 wojewody podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu "Dolina Narwi",
- Uchwała Nr XLIV/502/2010 sejmiku województwa podlaskiego z dnia 23 sierpnia 2010 r. w sprawie zmiany Rozporządzenia Nr 9/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu "Dolina Narwi",
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 lipca 1996 r. (Dz. U. Nr 77, poz. 386) w sprawie powołania Narwiańskiego Parku Narodowego,
- Plan Urządzania Lasu Nadleśnictwa Rudka,
- Prognoza oddziaływania na środowisko Planu Urządzania Lasu Nadleśnictwa Rudka,
- Program rozwoju turystyki i zagospodarowania turystycznego województwa podlaskiego do 2010r.,
- Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Planu gospodarowania wodami dla obszaru dorzecza Wisły -2009 r.;

- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz.U. z 2011 r. Nr 25, poz.133 ze zmianami),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2012 r. Nr 81),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2011 r. Nr 237, poz.1419),
- Mapa geologiczna Polski 1:200 000,
- „Czwartorzęd Polski” Rajmund Galon i Jan Dylík, Warszawa 1967,
- „Geologia kopalniana i hydrogeologia” Andrzej Szczepański, Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie - Wydział Geologiczno-Poszukiwawczy Instytut Hydrogeologii i Geologii Inżynierskiej, skrypty uczelniane nr 747, Kraków 1980,
- Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych województwa podlaskiego- EKO-GEO, Suwałki 2004 r.
- Ewidencja złóż kopalin udokumentowanych na terenie województwa podlaskiego,
- pozostałe dokumenty, materiały planistyczne, w tym programy zawierające zadania służące do realizacji ponadlokalnych celów publicznych, materiały przyrodnicze, inwentaryzacyjne i studialne dotyczące środowiska,
- ze stron internetowych: www.mos.gov.pl, www.wrotapodlasia.pl, www.wios.bialystok.pl, www.bialystok.lasy.gov.pl, www.pig.gov.pl ;
- własne obserwacje terenowe.

Powiązania zmiany studium z innymi dokumentami oraz cele istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu:

- **Dyrektywa 2009/28/WE z 23 kwietnia 2009 roku w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych** (Dyrektywa OZE) zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE. Dyrektywa OZE ustanawia wspólne ramy dla promowania energii ze źródeł odnawialnych. W związku z tym państwa członkowskie powinny podejmować odpowiednie kroki, mające na celu stworzenie infrastruktury przemysłowej i dystrybucyjnej sieci elektroenergetycznej, inteligentnych sieci, obiektów magazynowania oraz systemu elektroenergetycznego.

Zgodnie z art. 16 Dyrektywy OZE, państwa członkowskie powinny podejmować odpowiednie kroki, mające na celu stworzenie infrastruktury przesyłowej i dystrybucyjnej sieci elektroenergetycznej, inteligentnych sieci, obiektów magazynowania oraz systemu elektroenergetycznego, aby zagwarantować bezpieczne działanie systemu elektroenergetycznego podczas przystosowania go do dalszego rozwoju wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii. Państwa członkowskie zapewniają również priorytetowy dostęp lub gwarantowany dostęp do systemu sieciowego dla energii elektrycznej wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii. Ze wskazanych do realizacji w Projekcie Studium zidentyfikowano grupę inwestycji, które służyć powinny bezpośrednio wypełnieniu celów określonych w dyrektywie OZE, możliwości przyłączenia do sieci elektroenergetycznych planowanych do budowy odnawialnych źródeł energii, głównie farm wiatrowych.

- **Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 przyjęta 22 maja 2009 r.**

Dokument zawiera:

- działania na rzecz zapewnienia realizacji zrównoważonego rozwoju,
- przystosowanie do zmian klimatu,
- ochronę różnorodności biologicznej.

Najważniejsze strategiczne cele polityki ekologicznej, które mają zastosowanie w prognozowanym

„Studium” to:

- zachowanie bogatej różnorodności polskiej przyrody na różnych poziomach organizacji wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju, który w sposób niekonfliktowy współistnieje z różnorodnością biologiczną,
- w zakresie ochrony przed hałasem dokonanie wiarygodnej oceny narażenia społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe,
- w zakresie ochrony przed nadmiernym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych dokonanie wiarygodnej oceny narażenia społeczeństwa i podjęcie kroków do zmniejszania tego zagrożenia.

Planowane działania w obszarze ochrony środowiska wpisują się w priorytety w skali Unii Europejskiej a w szczególności w cele szóstego Wspólnotowego programu działań w zakresie środowiska naturalnego.

Najważniejsze z punktu widzenia „Studium” cele Polityki ekologicznej to:

- 1) doprowadzenie do sytuacji, w której projekty dokumentów strategicznych wszystkich sektorów gospodarki będą, zgodnie z obowiązującym w tym zakresie prawem, poddawane procedurze oceny oddziaływania na środowisko i wyniki tej oceny będą uwzględniane w ostatecznych wersjach tych dokumentów,
- 2) zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym), wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego, który w sposób niekonfliktowy współistnieje z różnorodnością biologiczną;
- 3) racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby uchronić gospodarkę narodową od deficytów wody i zabezpieczyć przed skutkami powodzi.

- **Krajowa Strategia Ochrony i Zrównoważonego Użytkowania Różnorodności Biologicznej (Strategia Ochrony)**

Całością działań podejmowanych we wszystkich sferach działalności człowieka (ekonomicznej, naukowo-badawczej, prawnej i edukacyjnej), zgodnie z zapisami Strategii Ochrony powinien służyć osiągnięciu celu nadrzędnego jakim jest zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej w skali lokalnej, krajowej i globalnej oraz zapewnienie trwałości i możliwości rozwoju wszystkich poziomów jej organizacji (wewnątrzgatunkowego, między gatunkowego i ponadgatunkowego), z uwzględnieniem potrzeb rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz konieczności zapewnienia odpowiednich warunków życia i rozwoju społeczeństwa. Działania służące zachowaniu różnorodności biologicznej muszą obejmować całą przyrodę, bez względu na formę jej użytkowania (obszary objęte ochroną i użytkowane gospodarczo) oraz stopę jej przekształcenia lub zniszczenia. Użytkowanie różnorodności biologicznej, niezbędne dla dalszego rozwoju społeczno- gospodarczego, powinno przebiegać w sposób zrównoważony i zapewniający przyszłym pokoleniom nie mniejszy niż ma to miejsce obecnie dostęp do zasobów przyrody.

- **Polityka energetyczna Polski do 2030 roku przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 10 listopada 2009 r. uchwałą nr 202/2009 r.**

Planowane przedsięwzięcie w zakresie energetyki to realizacja kierunku określonego mianem wzrostu bezpieczeństwa dostaw energii, jako ważnego elementu systemu przesyłu energii elektrycznej, który wskazuje jako główne szczegółowe cele m.in.:

- rozbudowę krajowego systemu przesyłowego umożliwiającą zrównoważony wzrost gospodarczy kraju, jego poszczególnych regionów oraz zapewniającą niezawodne, dostawy energii elektrycznej (w szczególności zamknięcie pierścienia 400 kV oraz pierścieni wokół głównych miast Polski), jak również odbiór energii elektrycznej z obszarów o dużym nasyceniu

planowanych i nowobudowanych jednostek wytwórczych, ze szczególnym uwzględnieniem farm wiatrowych. Bezpośrednie wsparcie budowy nowych sieci elektroenergetycznych realizowane powinno być również na potrzeby rozwoju odnawialnych źródeł energii.

- **Polityka Leśna Państwa**

Dokument formułuje tezy polityki leśnej państwa, określa jej cele i priorytety, a także uwarunkowania prawne, finansowe i organizacyjne oraz spodziewane efekty, harmonogram realizacji polityki leśnej i jej możliwe zagrożenia. Wśród celów szczegółowych wymienić należy: zapewnienie trwałości lasów wraz z ich wielofunkcyjnością, zwiększanie zasobów leśnych oraz poprawa stanu i ochrona lasów.

Program Zwiększania Lesistości Polski jest programem powiązany z Polityką Leśną Państwa. Głównym założeniem Programu jest zwiększenie lesistości kraju do około 30 % do 2020 roku i do około 33 % do roku 2050.

- **Zobowiązania międzynarodowe wynikające z Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu oraz Protokół z Kioto**

Dotyczą redukcji emisji dwutlenku węgla. Stwarzają duże szanse rozwoju źródeł energetyki odnawialnej. Będzie to szczególnie istotne w województwie podlaskim wchodzącym w skład obszaru Zielonych Płuc Polski.

- **Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020**

Obszary wzajemnych relacji celów strategicznych, priorytetów i działań mają powiązania z następującymi celami:

- podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej województwa,
- podniesienie konkurencyjności podlaskich firm w aspekcie krajowym i międzynarodowym,
- ochrona środowiska naturalnego,
- rozwój turystyki z wykorzystaniem walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego,
- wykorzystanie przygranicznego i transgranicznego położenia województwa,
- rozwój rolnictwa i tworzenie warunków wielofunkcyjnego rozwoju wsi.

W zakresie infrastruktury technicznej dotyczącej energetyki, Strategia w ramach priorytetu I wskazuje m.in. rozwój systemów energetycznych, w tym dostosowanie systemu elektroenergetycznego do potrzeb rozwoju województwa i standardów jakościowych poprzez:

- przebudowę i rozbudowę RPZ-ów WN/SN wraz z liniami zasilającymi oraz modernizację istniejących urządzeń systemu WN,
- przebudowę i rozbudowę sieci SN i NN na obszarze całego województwa,
- tworzenie warunków do wykorzystania istniejących na obszarze województwa źródeł energii odnawialnej.

Konieczność zwiększenia udziału energii odnawialnej w bilansie energetycznym wynika z następujących przesłanek:

- konieczna jest redukcja emisji CO₂ i innych gazów wskutek narastania efektu cieplarnianego,
- konieczne jest zastępowanie wyczerpujących się zasobów paliw kopalnych innymi źródłami energii.

Potrzeba ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i wzrostu wykorzystania energii odnawialnej wynikają ponadto z obowiązujących przepisów prawa. Realizacja wymienionych powyżej planowanych zmian w sieci przesyłowej powinna pozwolić natomiast na:

- a) pokrycie prognozowanego do 2017 roku zapotrzebowania na moc i energię elektryczną,
- b) przyłączenie do sieci elektroenergetycznej OZE o mocy szacowanej na poziomie ok. 7 500 MW

(mocy pozwalającej na spełnienie wymagań rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14.08.2008 r. oraz Pakietu klimatycznego w zakresie wytwarzania energii elektrycznej).

Podstawowy problem budowy elektrowni wiatrowych dotyczy wyboru miejsca zainstalowania. Dla każdego potencjalnego miejsca można wyznaczyć oczekiwaną wielkość produkcji energii odniesioną do 1m² powierzchni czynnej zakreślonej przez śmigła oraz oczekiwany koszt przyłączenia do sieci. Niektóre źródła energii odnawialnych mają charakter źródeł rozproszonych, lokalnych o małym potencjale.

W „Strategii rozwoju województwa podlaskiego” celem strategicznym I - rzędu jest między innymi „Województwo Podlaskie obszarem ochrony, wzbogacania oraz racjonalnego wykorzystania walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego dla rozwoju turystyki i wypoczynku”. Kładzie on szczególny akcent na ochronę i pielęgnację środowiska przyrodniczego i jego umiejętne wykorzystanie w gospodarce województwa.

Kolejnym celem strategicznym I - rzędu uwzględniającym aspekty ochronne jest: „Województwo Podlaskie obszarem rozwoju infrastruktury technicznej uwzględniającej wartości środowiska przyrodniczego”. Jak stwierdzono w strategii budowa i modernizacja sieci dróg, wodociągów, kanalizacji, sieci telefonicznej, energetycznej i dostępność innych mediów warunkujących wzrost atrakcyjności inwestycyjnej oraz dobry klimat dla rozwoju przedsiębiorczości nie może odbywać się kosztem środowiska przyrodniczego.

W celach strategicznych II - rzędu stanowiących uszczegółowienie i problemowe rozwinięcie celów strategicznych I - rzędu zapisano między innymi:

- stymulowanie rozwoju odnawialnych źródeł energii i proekologicznych systemów ciepłowniczych,
- działania na rzecz zachowania i ochrony bioróżnorodności regionu.

- **Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego, Misja Programu: Zrównoważony rozwój województwa podlaskiego przy zachowaniu i promocji środowiska naturalnego.**

W zakresie priorytetów POŚWP wymienione zostały priorytety długoterminowe oraz krótkoterminowe, do których wpisują się zadania realizowane w zmianie studium:

I. Rozwój infrastruktury ochrony środowiska:

- ograniczenie hałasu komunikacyjnego,
- ograniczenie emisji pyłów do powietrza,
- ograniczenie eutrofizacji wód (rolnictwo, doczyszczanie ścieków, gospodarka ściekowa na wsi),

II. Ochrona ekologiczna regionu:

- ochrona zdrowia i życia ludzkiego, człowiek jako element środowiska naturalnego,
- aktywna ochrona przyrody i krajobrazu,
- troska o gatunki chronione,
- ograniczenie negatywnego wpływu eksploatacji kopalni na środowisko,

- **Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego**

Główne działania z zakresu ochrony środowiska zawarte są w osi priorytetowej V, których główny cel to zachowanie dziedzictwa środowiska naturalnego poprzez inwestycje infrastrukturalne zmniejszające negatywne skutki cywilizacji. Szerokie spektrum planowanych działań priorytetu uzupełnione o planowane działania w ramach priorytetu VI, stanowi niemal kompletną listę działań chroniących środowisko poprzez inwestycje infrastrukturalne.

W wyniku realizacji przewidzianych działań w osi priorytetowej V i VI można spodziewać się następujących rezultatów :

- a) ograniczenie emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych oraz jej skutków pochodzących z

urządzeń energetyki ciepłej, przemysłu - zwłaszcza spożywczego, składowisk odpadów komunalnych, oczyszczalni ścieków oraz emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych - prowadzących do poprawy stanu sanitarnego środowiska,

- b) utrzymanie ilości wód powierzchniowych na poziomie zapewniającym ochronę równowagi ekologicznej (przepływy nienaruszalne),
- c) eliminowanie źródeł zanieczyszczeń, zwłaszcza w zlewniach rzek wchodzących w skład obszarów chronionych i poprawa czystości rzek,
- g) wzrost udziału wytwarzanej energii ze źródeł odnawialnych energia: wiatrowa, słoneczna, biomasa, hydroelektryczna, geotermiczna i inne,
- i) zintegrowane zapobieganie i kontrola zanieczyszczeń,
- j) promocja bioróżnorodności i ochrona natury,
- k) zmniejszenie i zapobieganie zagrożenia powodziowego oraz ryzyka awarii przemysłowych, katastrof drogowych i ekologicznych.

Rezultaty te mogą być tym lepsze, im skuteczniejsza będzie koordynacja działań w ramach wdrażania programów ochrony środowiska, a także kierowaniem działań na obszary, w których stan środowiska tego wymaga. Pozytywne efekty dla ochrony środowiska może przynieść promowanie rozwiązań innowacyjnych we wspieraniu przedsiębiorczości. Pożądane są innowacje w dziedzinach przemysłu, w zakresie technologii oszczędzających podstawowe surowce: wodę i energię oraz tereny inwestycyjne.

- **Strategia zrównoważonego rozwoju gminy Brańsk na lata 2001 - 2020**

Zakłada, że do 2020 roku:

- następuje wysoki poziom rozwoju gospodarczego i społecznego, podobny do standardów życia występujących w średnio rozwiniętych krajach Unii Europejskiej,
- siłą napędową będzie aktywność i przedsiębiorczość lokalnych społeczności,
- struktura gospodarki będzie wielofunkcyjna, a jej wiodącymi sektorami będą rolnictwo, usługi i turystyka,
- w przemyśle wiodącą rolę odgrywać będzie przemysł drzewny i rolno-spożywczy,
- zostanie zachowany dobry stan środowiska naturalnego z dążeniem do dalszej jego poprawy,
- rozwój gospodarczy zostanie dobrze osadzony we współpracy z innymi gminami, powiatami, województwami i krajami sąsiednimi,
- równe uczestnictwo obszarów wiejskich w ogólnym dobrobycie regionu oraz równy ich wkład w pobudzaniu rozwoju gospodarczego; nastąpi to poprzez rozwój usług, handlu i agroturystyki, oraz stworzenie warunków do powstania małych i średnich przedsiębiorstw przemysłowych z preferencją przetwórstwa rolno-spożywczego,
- nastąpi rozwój turystyki, której główną zaletą będą walory przyrodnicze w dolinie Nurca oraz lokalne bogactwo kulturowe; baza turystyczna zaspakajając będzie różnorodne potrzeby turystów; stworzony zostanie sprawny system informacji i promocji gminy,
- rolnictwo oparte będzie na ekologicznych formach gospodarowania, rozwiną się gospodarstwa specjalistyczne nastawione na chów bydła mlecznego,
- bliskość przejść granicznych wykorzystana zostanie do powiększenia eksportu i rozwoju turystyki,
- zmodernizowana infrastruktura komunikacyjna zapewni dobry dostęp do wszystkich miejscowości gminy,
- rozwój infrastruktury technicznej i społecznej spełniać będzie standardy krajowe i europejskie,
- rozwój infrastruktury technicznej zapewni poprawę warunków życia mieszkańców, zwiększy atrakcyjność lokalizacyjną dla inwestorów oraz poprawi stan środowiska przyrodniczego.

Gmina Brańsk stanie się obszarem inicjowania przedsiębiorczości gospodarczej, unowocześniania rolnictwa oraz rozwoju turystyki i wypoczynku, infrastruktury społecznej oraz nowoczesnej infrastruktury technicznej z wykorzystaniem walorów środowiska kulturowego i

przyrodniczego. Struktura strategicznych celów rozwoju gminy przedstawia się następująco:

1. rozwój infrastruktury technicznej i społecznej w celu podniesienia sprawności i niezawodności funkcjonowania różnego rodzaju instytucji, obiektów i urzędzeń oraz dostosowanie systemu kształcenia do potrzeb i aspiracji mieszkańców,
2. unowocześnianie rolnictwa w dostosowaniu do specyfiki przestrzeni produkcyjnej,
3. ochrona walorów i zasobów środowiska przyrodniczego oraz zapobieganie jego zanieczyszczeniu,
4. wykorzystanie pojawiających się szans dla rozwoju gminy tkwiących w jego otoczeniu wraz z przeciwdziałaniem na występujące zagrożenia,
5. racjonalne wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego dla rozwoju turystyki i wypoczynku.

- **Program ochrony środowiska gminy Brańsk**

Nie będzie bliżej opisywany ponieważ w zakresie ochrony środowiska zakłada takie same priorytety jak strategia rozwoju gminy Brańsk.

- **Plan gospodarki odpadami gminy Brańsk**

Nie będzie opisywany, ponieważ zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami prawa stracił ważność. Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wskazuje, iż dokumentem w postaci planu dotyczącym gospodarki odpadami komunalnymi są plany wojewódzkie, a uchwała wykonawcza do tegoż planu będzie stanowiła prawo miejscowe dla gmin.

1.2. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy.

W niniejszym dokumencie przyjęto generalne podejście, polegające na realizacji pracy w podziale na cztery etapy:

1. Etap I to rozpoznanie czyli proces, w trakcie którego identyfikowane są prawdopodobne wpływy na obszar, w tym Natura 2000 oraz dokonywana jest analiza, czy przewidywane oddziaływania mogą mieć znaczący wpływ na ten obszar.
2. Etap II to ocena właściwa czyli ocena oddziaływania na środowisko przyrodnicze i zdrowie ludzi, w tym integralność obszaru Natura 2000 w odniesieniu do struktury obszaru, jego funkcji i celów ochrony. Jeżeli występują negatywne oddziaływania, dodatkowo ocenia się potencjalne środki łagodzące.
3. Etap III to ocena rozwiązań alternatywnych czyli proces, w trakcie którego analizowane są alternatywne warianty osiągnięcia celów zmiany studium, pozwalające na uniknięcie negatywnego wpływu na środowisko przyrodnicze, w tym integralność obszaru Natura 2000.
4. Etap IV to ocena w przypadku, gdy brak jest rozwiązań alternatywnych i utrzymują się negatywne oddziaływania czyli ocena środków kompensujących w przypadku, gdy w świetle koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego uznaje się, że przedsięwzięcie lub plan powinny być realizowane.

Podział taki rekomendowany jest na potrzeby przeprowadzania ocen oddziaływania na środowisko zarówno planów, w tym przypadku zmiany w Studium, jak i samych przedsięwzięć znacząco oddziałujących na środowisko. Na potrzeby niniejszej prognozy, uwzględniając zapisy ustawy OOS mówiącej o tym, że informacje zawarte w prognozie powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny, oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu, przyjęto niżej opisany sposób realizacji poszczególnych etapów. W niniejszej prognozie przyjęto również zasadę, że wyniki każdego z etapów decydują o tym, czy możliwe jest przejście do następnego etapu procedury.

W ramach etapu I realizacji niniejszej prognozy dokonano:

- a) opisu projektu zmiany Studium poprzez:

- przedstawienie krótkiej charakterystyki dokumentu,
 - przedstawienie celów szczegółowych do osiągnięcia poprzez realizację inwestycji,
 - wskazanie punktów styku z innymi dokumentami,
- b) oceny, czy prawdopodobnie wystąpią oddziaływania znaczące:
- poprzez identyfikację możliwych oddziaływań znaczących,
 - wskazanie możliwych transgranicznych oddziaływań.

W ramach etapu II czyli oceny właściwej dokonano:

- a) zestawienia informacji dotyczących cech charakterystycznych obszaru, w którym planuje się lokalizację poszczególnych inwestycji, poprzez:
- opis istniejącego stanu środowiska oraz potencjalnych zmian w przypadku braku realizacji projektu zmiany studium,
 - opis stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
 - opis istniejących problemów ochrony środowiska,
- b) analizy celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym,
- c) opisu przewidywanego znaczącego oddziaływania,
- d) wskazania środków łagodzących znaczące oddziaływanie oraz oceny, czy negatywne oddziaływania pozostają.

Przejsie do etapu III „ocena rozwiązań alternatywnych” nastąpiło po wykazaniu, że zaproponowane środki łagodzące znaczące oddziaływanie będą miały pozytywny skutek.

Procedura realizacji etapu IV „ocena środków kompensujących” nie zostanie przedstawiona, ponieważ nie stwierdzono potrzeby zastosowania środków kompensujących. Niniejsza prognoza, ze względu na strategiczny charakter projektu zmiany studium, nie zawiera szczegółowego opisu poszczególnych zamierzeń inwestycyjnych, stąd też nie będą analizowane szczegółowe warianty np. realizacji tras prowadzenia poszczególnych inwestycji liniowych. Na etapie opracowywania projektu zmiany Studium nie określono również techniki czy technologii wykonania poszczególnych przedsięwzięć, stąd trudno dokonać ostatecznej oceny, w jaki sposób będą one oddziaływać na środowisko. Dokładniejsze rozwiązania zostaną wskazane na etapie planu zagospodarowania przestrzennego oraz indywidualnych ocen oddziaływania na środowisko poszczególnych przedsięwzięć. W konsekwencji nie ma również możliwości zaproponowania indywidualnych środków kompensujących. Niemniej przedstawiono rodzaje środków kompensujących jakie mogą być stosowane na potrzeby kompensacji negatywnych oddziaływań na obszary Natura 2000.

W prognozie uwzględniono informacje zawarte w dostępnych dokumentach i opracowaniach a także programach zawierających zadania służące do realizacji celów ponadlokalnych na terenie objętym zmianą Studium oraz obszarze narażonym na potencjalne oddziaływanie wynikające z realizacji dokumentu. Prognozy oddziaływania na środowisko oraz inne materiały wymienione w punkcie 1.1 niniejszego opracowania jak również dokumenty planistyczne wyższego rzędu, zostały wcześniej poddane ocenie strategicznej i uzgodnione przez kompetentne organy. Do oceny interakcji zastosowano głównie metodę analityczno-porównawczą. Dla zbadania stanu środowiska wykorzystano materiały archiwalne uzupełnione i zaktualizowane na podstawie bezpośrednich oględzin terenowych.

Prognoza wykonywana była równocześnie z pracami nad projektem zmiany studium. W trakcie postępu prac prowadzono również konsultacje branżowe. Podstawą do sformułowania zapisów niniejszej prognozy była analiza materiałów wymienionych w punkcie 1.1 oraz oględziny w terenie.

Na etapie sporządzania projektu zmiany studium, w wyniku podjętych uchwał Rady Gminy Brańsk w sprawie zmian uprzednio podjętych uchwał, zmniejszono teren objęty opracowaniem: w zakresie przeznaczenia pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z dopuszczeniem usług rzemiosła nieuciążliwego działki nr geodezyjny 316/1 we wsi Kiersnówek oraz pod zabudowę produkcji rolniczej terenu położonego we wsi Załuskie Kościelne, obejmującego działki o

numerach geodezyjnych 112/1 i 113/1. Zrezygnowano także z zamiaru zalesienia działki nr 264 we wsi Kalnica. W związku z powyższym w dalszej części niniejszej prognozy nie objęto wyżej wskazanych terenów.

1.3. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.

Z punktu widzenia każdej prognozy istotne jest wskazanie, jakie skutki środowiskowe może przynieść realizacja planowanych inwestycji. Dla wskazanych w projekcie zmiany Studium inwestycji głównym celem ich realizacji jest: przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z dopuszczeniem usług w tym turystycznych, sportowych, rekreacyjnych, przeznaczenie pod zabudowę usługową, rzemieślniczą, handlową, gastronomiczną, turystyczną i rekreacyjną, przeznaczenie pod zabudowę zagrodową, przeznaczenie pod przemysł, składy, magazyny, budownictwo, przeznaczenie pod powierzchnię eksploatację surowców mineralnych, przeznaczenie pod zalesienie, przeznaczenie pod parking, określenie obszarów lokalizacji inwestycji związanych z odnawialnymi źródłami energii, w tym elektrownie wiatrowe, dostosowanie II części studium „Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk” do obowiązujących przepisów prawa w zakresie łączności publicznej oraz komunikacji. W związku z powyższym celowe jest przyjęcie założenia o konieczności sporządzania sprawozdań z realizacji inwestycji przyjętych w zmianie Studium. Procedurę postępowania jednostek samorządu terytorialnego i organów administracji rządowej w sprawach lokalizacji inwestycji określa ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. W ustawie tej przewidziano specjalną ścieżkę wprowadzenia inwestycji służących realizacji celu publicznego o znaczeniu krajowym do planów miejscowych.

Dla przyjętych w projekcie zmiany Studium, nie przewiduje się prowadzenia oddzielnego monitoringu środowiska. Zmiana Studium obejmuje kilkadziesiąt działek stanowiących małe obszary. Problematyka monitoringu dotyczy wybranych inwestycji, zarówno z uwagi na wymogi prawne, jak i na ich rodzaj. Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska oraz w celu uniknięcia powielania monitorowania w myśl zasady Dyrektywy w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, wpływ ustaleń projektu zmiany Studium na środowisko przyrodnicze w zakresie: jakości poszczególnych elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska, obszarów występowania ewentualnych przekroczeń, zmiana jakości elementów przyrodniczych i przyczyn tych zmian, kontrolowany będzie w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska. Wyniki prowadzonego monitoringu prezentowane będą corocznie w raportach o stanie środowiska, wydawanych w formie ogólnodostępnej publikacji. Źródłami danych w tym zakresie mogą też być: Wojewódzka Baza Danych (prowadzona przez Marszałka Województwa) oraz źródła administracyjne wynikające z obowiązków sprawozdawczych lub zapisów ustawowych (decyzje, zezwolenia, pozwolenia), czy badania statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego. Podstawowym zadaniem sprawowanego nadzoru przy realizacji zmiany studium będzie monitorowanie prawidłowości wykonywania robót górniczych w aspekcie zachowania standardów BHP i ochrony środowiska. Stan wyrobiska górniczego oraz zwałowisk utworów nadkładu okresowo kontrolowany będzie przez kierownika ruchu zakładu górniczego oraz służby mierniczo-geologiczne.

Zgodnie z art. 32 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym organ sporządzający plany zagospodarowania przestrzennego lub jego zmiany -Wójt Gminy - zobowiązany jest przynajmniej raz w czasie kadencji Rady, do przeprowadzenia analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, w tym skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu.

1.4. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.

Realizacja założeń zmiany studium a następnie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego będzie miała charakter lokalny. Realizowana będzie w całości na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w znacznej odległości od granic państwa, co wyklucza możliwość oddziaływania planowanych przedsięwzięć na obszary położone poza granicami Polski zarówno na etapie realizacji, eksploatacji jak i ewentualnej likwidacji. Lokalizacja, charakter oraz skala wykluczają możliwość oddziaływania na kraje sąsiadujące.

II. OKREŚLENIE STANU ŚRODOWISKA, ANALIZA I OCENA

2.1. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.

Gmina Brańsk położona jest na południowym skraju województwa podlaskiego. Jest jedną z największych gmin w powiecie bielskim. Sąsiaduje z gminami: Rudka, Wyszki, Bielsk Podlaski, Poświętne, Nowe Piekuty, Boćki, Grodzisk i miasto Brańsk. Leży na ważnym szlaku komunikacyjnym Warszawa - Białowieża, wśród rozciągających się dookoła lasów. Jej przygraniczne położenie może wpływać na rozwój stosunków z Białorusią i innymi krajami byłego ZSSR. Najbliższe przejście graniczne znajduje się w Połowcach w odległości 65 km. Dominującymi gruntami są użytki rolne. Największą rzeką jest Nurzec. Środowisko przyrodnicze nie jest zdegradowane. Gmina dysponuje sporymi zasobami surowców mineralnych (kruszyw) w małym stopniu eksploatowanych. Główną funkcją gminy jest produkcja rolna.

Na terenie gminy występuje dużo obiektów o wartościach kulturowych oraz obiektów archeologicznych, co świadczy o historycznym bogactwie osadnictwa tych ziem.

DZIEDZICTWO HISTORYCZNE

Teren Gminy Brańsk jest obszarem wielu obiektów zabytkowych:

- Zespół dworski w Kalnicy składający się z
 - a/ dworu drewnianego z 1870 r. przebudowanego i remontowanego w latach 50- tych XX wieku (obecnie siedziba szkoły podstawowej),
 - b/ pozostałości parku z drugiej połowy XVIII wieku, przekomponowanego w drugiej połowie XIX wieku,
- Zespół Kościoła Parafialnego p.w. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych w Klichach składający się z: kościoła drewnianego z lat 1929-1930, dzwonnicy drewnianej i plebani drewnianej z 1930 r.
- Zespół Kościoła Parafialnego p.w. Św. Doroty w Domanowie, na który składa się:
 - a/ kościół drewniany z XVII w., rozbudowany w 1875 r., remontowany w latach 1986-1988, b/ dzwonnica drewniana z XVII w., gruntownie remontowany w 1876 r., c/ plebania drewniana z 1945 r.,
- Zachowały się też nieliczne wiatraki - kozłaki w Płonowie, Szmurłach, Burchatach, Olszewie,
- Na terenie gminy znajduje się około 180 domów drewnianych z przełomu XIX i XX w., około 35 zagród drewnianych (dom, stodoła, obora), 6 spichrzy drewnianych.

W miejscowości Świrzydy przy drodze Poletyły - Załuskie znajduje się gład narzutowy o długości ponad 3 m, szerokości około 3m i obwodzie 10,8 m. We wsi Załuskie Kościelne znajduje się cmentarzysko kurhanowe.

POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE

Według podziału fizyczno-geograficznego Polski (wg Kondrackiego) teren gminy Brańsk leży w obrębie Równiny Bielskiej, stanowiącej jedną z jednostek fizyczno - geograficznych w randze

mezoregionu należącego do makroregionu Nizina Podlaska. Niewielkie fragmenty na południu gminy leżą w obrębie Wysoczyzny Drohickiej. Jest to wysoczyzna morenowa zdenudowana. Przez część środkową gminy przepływa równoleżnikowo rzeka Nurzec dzieląc wysoczyznę na część północną i południową.

Obszar gminy Brańsk wchodzi w skład Nadleśnictwa Rudka, które zarządza terenami między dolinami rzek: Bugu i Narwi. W układzie wieloprzestrzennych obszarów przyrodniczych objętych ochroną prawną gmina Brańsk położona jest w sąsiedztwie:

- od północy Narwiańskiego Parku Narodowego - odległość ok. 20 km,
- od północy Obszaru Chronionego Krajobrazu (OCK) „Dolina Narwi” - odległość ok. 12 km,
- od południa z Nadbużańskim Parkiem Krajobrazowym - odległość ok. 25 km,
- od południowego zachodu z Obszarem Chronionego Krajobrazu Doliny Bugu i Nurca odległość ok. 25 km oraz projektowanym Specjalnym Obszarem ochrony Siedlisk
- od południa Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Bugu - odległość ok. 25 km,
- od wschodu Białowieski Park Narodowy - odległość ok. 30 km,
- od południa Rezerwat Koryciny - odległość ok. 16 km.

W zasięgu Nadleśnictwa Rudka znajdują się również fragmenty obszarów Sieci Natura 2000 tworzone na podstawie Dyrektywy Ptasiej (OSO) i Dyrektywy Siedliskowej (SOO). Najbliżej położonym obszarem sąsiadującym z gminą Brańsk jest projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Ostoja w Dolinie Górnego Nurca” (PLH 200021) zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r.

Północno- wschodnie krańce Nadleśnictwa sąsiadują z obszarem SOO „Narwiańskie Bagna”, (który pokrywa się powierzchniowo z Narwiańskim Parkiem Narodowym) oraz zachodzą na obszar OSO „Bagienna Dolina Narwi”, by poniżej objąć zachodni fragment obszaru OSO i SOO „Dolina Górnej Narwi”. Na terenie gminy Brańsk nie występują inne formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody. Obiektami prawnie chronionymi są jedynie pomniki przyrody ustanowione w drodze rozporządzenia Wojewody Białostockiego.

RZEŻBA TERENU

W strukturze geomorfologicznej obszaru województwa podlaskiego Równina Bielska, w obrębie której prawie w całości leży gmina zalicza się do regionu wzniesień południowych (na południe od Doliny Narwi). Jest to obszar w całości łagodnie ukształtowany. W wielu miejscach urozmaicony jest grupami niewysokich wzniesień i płytkich obniżen. Niewątpliwą osobliwością krajobrazową Równiny Bielskiej jest przecinająca ją szeroka, bardzo płytka Dolina Górnego Nurca.

Obszar wysoczyznowy gminy Brańsk położony jest na wysokości 130-160 m n.p.m. i charakteryzuje się krajobrazem o stosunkowo nielicznych i słabo zachowanych formach rzeźby polodowcowej. W środkowej części obrazu gminy dominującym elementem rzeźby terenu jest Dolina Nurca. Część wysoczyzny położona na północ od Nurca leży na wysokości 130-150 m n.p.m. i stanowi obszar moreny dennej gliniastej. Urozmaicenie w jej monotonnym krajobrazie stanowią jedynie zdenudowane moreny czołowe zbudowane z osadów piaszczysto-żwirowych i gliniastych, w formach pojedynczych dają się zauważyć w okolicy wsi: Mień, Domanowo, Świridy, Bronka, Koszewo, gdzie osiągają wysokość 140-150 m n.p.m. przy wysokościach względnych 5-10 m i spadkach nie przekraczających 5 %. Charakterystycznym elementem rzeźby tego terenu są fragmenty zandru dolinnego występującego w dolinie rzeki Mień i jego dopływie Markówki. Są to obszary zalesione, położone na wysokości 125- 130 m n.p.m., a w okolicy Starej Prusanki częściowo zwydmione. Najbardziej wyniesionym terenem (160-167,5 m n.p.m.) na obszarze tej części gminy są moreny czołowe zlokalizowane w okolicy wsi Kiewłaki i Ściony. W południowej części obszaru gminy (na południe od Doliny Nurca) także dominuje morena denna gliniasta lecz ze znacznym udziałem równin zandrowych, położonych na wysokości 130-145 m n.p.m. Jest to obszar wysoczyzny znacznie zdenudowanej, a występujące tu pojedyncze, ostańcowe formy moren

czołowych (na południowy zachód od Oleksina) nie przekraczają 150 m npm i wysokości względnych powyżej 8 m oraz spadków powyżej 3 %.

Dolina Nurca charakteryzuje się znaczną szerokością (od 700 m do 2 km) oraz występowaniem:

- rozległych równin obniżen torfowych,
- tarasu zalewowego-holocenińskiego wyniesionego 2-3 m ponad dno doliny,
- fragmentów tarasu nadzalewowego, pleistocenińskiego, występującego wyspowo na wschód od wsi Popławy oraz na zachód od wsi Karp (gmina Rudka) w wyniesieniu ponad dno doliny 5-7 m.

Doliny innych, mniejszych cieków, stanowią także wyraźny element rzeźbotwórczy i charakteryzują się płaskimi dnami oraz mało wyraźnymi stokami.

Płaskorówninna rzeźba terenu gminy Brańsk stanowi element szczególnie korzystny dla rozwoju i funkcjonowania rolnictwa. Średni wskaźnik bonitacji rzeźby terenu wynosi 8,3 pkt w skali 10 punktowej IUNG. Współczesne procesy geomorfologiczne na obszarze gminy nie powodują istotnych zmian w rzeźbie terenu.

BUDOWA GEOLOGICZNA I SUROWCE NATURALNE

Gmina Brańsk pod względem geologicznym usytuowana jest w niecce prusko-mazowieckiej obniżenia podlaskiego, wchodzącego w skład platformy wschodnioeuropejskiej. Dno niecki budują utwory kredy górnej wykształcone w postaci wapieni, margli i kredy piszącej. W części południowo-zachodniej województwa podlaskiego (rejon obszaru gminy Brańsk) na kredzie leżą utwory trzeciorzędowe reprezentowane przez piaski glaukonitowe i iły oligoceniskie oraz kwarcowe piaski mioceniskie, stanowiące z kolei podłoże pokrywy czwartorzędowej. Obszar gminy Brańsk zbudowany jest z utworów czwartorzędowych pochodzenia pleistocenińskiego i holocenińskiego, odgrywających najistotniejszą rolę w kształtowaniu struktur funkcjonalno- przestrzennych. Miąższość pokrywy czwartorzędowej wynosi od 100 do 150 m. Czwartorzęd reprezentowany jest przez osady kolejno po sobie następujących zlodowaceń - od podlaskiego po środkowopolskiego, przedzielonych osadami interglacjalnymi.

Seria utworów czwartorzędowych pleistoceniskich reprezentowana jest przez:

- glinę zwałową dolną, która charakteryzuje się dużą zwartością i plastycznością oraz znaczną miąższością (ca 40 m),
- serią międzymorenową reprezentowaną przez osady zastoiskowe i fluwioglacjalne, głównie piaski i żwiry oraz mułki (pyły) i iły o znacznych miąższościach (ca 50 m). Seria ta rozdziela glinę dolną od gliny zwałowej górnej, (lokalnie mogą one łączyć się w jeden układ glin),
- glinę zwałową górną charakteryzującą się ciągłością pokrywy i znacznymi miąższościami od 10 do 50 m. Gлина ta wykazuje dużą zwartość piasków i żwirów pochodzenia lodowcowego,
- piaski i żwiry fluwioglacjalne o zróżnicowanej miąższości (od 2 - 15 m).

Największy udział w budowie strefy przypowierzchniowej obszaru gminy mają osady stadiału mazowiecko-podlaskiego, którymi są:

- gliny zwałowe budujące głównie obszary okolic następujących wsi: Lubieszce, Brzeźnica, Szmurły, Płonowo, Holonki, Klichy i Oleksin,
- piaski, żwiry i głazy moren czołowych oraz moren martwego lodu budujące wzgórza w okolicy m. Brańska oraz wsi: Świridy, Kadłubówka, Koszewo, Chojewo i Oleksin,
- piaski i żwiry lodowcowe z głazami - pokrywające spłaszczone kulminacje zbudowane z glin zwałowych w okolicy m. Brańska oraz wsi: Mień, Patoki, Domanowo, Świridy, Kalnica, Bronka, Dębowo, Koszewo, Oleksin i Holonki,
- piaski kemów występują w okolicy wsi Kiersnówek,
- piaski i piaski ze żwirami wodno-lodowcowymi - budują równiny (zandry) w okolicy wsi Świridy oraz znaczne powierzchnie na południe od Nurca.

Osady holocenu to - torfy, mułki oraz piaski rzeczne. Osady te budują tarasy zalewowe Nurca,

Leśnej i Czarnej, Bronki, Mień i innych cieków wodnych oraz terenowe zagłębienia wytopiskowe. Taras nadzalewowy Nurca, a także tarasy zandrowe w dolinie rzek Nurzec i Mień nadbudowane są w wielu miejscach wydmiami (piaskami wydmowymi), które tworzyły się na przełomie pleistocenu i holocenu. Utwory holocenijskie zalicza się do gruntów słabonośnych, które nie nadają się do bezpośredniego posadowienia budynków. Natomiast grunty wysoczyznowe są gruntami nośnymi.

Występowanie surowców mineralnych na obszarze gminy ściśle wiąże się z utworami czwartorzędowymi. Obecnie na terenie gminy eksploatowane jest wyłącznie kruszywo grube i drobne. Kruszywa naturalne grube występują głównie w północno-wschodniej części gminy w obrębie form czołowomorenowych w postaci soczewek i płatków. Do większych wyrobisk tego surowca można zaliczyć wyrobiska występujące w okolicy wsi: Świrzydy, Koszewo i Oleksin. Eksploatacja tego surowca odbywa się przy użyciu sprzętu mechanicznego do głębokości 4-8 m. Piaski pochodzenia lodowcowego, wodnolodowcowego i eolicznego występują w obrębie form morenowych, kemów, zandrów i wydm. Większe wyrobiska tego surowca znajdują się w okolicy wsi: Mień, Brzeźnicy i m. Brańska.

Za obszary perspektywiczne występowania surowców mineralnych (dane pochodzą ze studium uwarunkowań) uznano:

- Świrzydy (dwa wyodrębnione obszary) - ility i mułki zastoiskowe, miąższość 4,5- 9,8 (nieprzewiercone),
- Mień- piaski o miąższości 4 m, zasoby szacunkowe ca 200 tys.m³
- Świrzydy- kruszywo naturalne o miąższości 6 - 8 m, zasoby szacunkowe ca 100 tys.m³
- Kolonia Oleksin- kruszywo naturalne o miąższości 3 - 6 m, zasoby szacunkowe ca 50 tys.m³.

HYDROGRAFIA

Pod względem hydrograficznym obszar gminy należy do dorzecza Bugu i położony jest w obrębie zlewni Nurca. Sieć rzeczna tego obszaru jest ściśle związana z formami rzeźby polodowcowej i wykazuje znamiona względnej dojrzałości. Główny układ sieci hydrograficznej gminy tworzy rzeka Nurzec wraz ze swoimi największymi dopływami tj.:

- lewobrzeżnym dopływem rz. Leśną zasilaną wodami rz. Czarnej (obejmują znikome fragmenty obszaru południowo-zachodniej części gminy),
- prawobrzeżnym dopływem rz. Bronką,
- prawobrzeżnym dopływem rz. Mianką (rzeka graniczna zachodniej części gminy).

Przebieg rzeki Nurzec zachowuje kierunek równoleżnikowy i jest centralnie usytuowany w stosunku do obszaru gminy. Rzeka Nurzec odgrywa istotną rolę w gospodarce wodnej gminy. Dolina Nurca stanowi taras zalewowy o szerokości od kilkudziesięciu do 300 m. Taras charakteryzuje się płaską powierzchnią, wyniesioną na wysokość 124-126 m.n.p.m. oraz 2-3 m nad poziom wody w rzece. W obrębie tarasu zalewowego występują niewielkie obniżenia terenowe w formie zarysowanych starorzeczy, które są podmokłe bądź wypełnione wodą. Rzeka Nurzec była regulowana w latach 40- tych. Obecnie umocnienia brzegów są zniszczone i wymagają odtworzenia.

Do miejscowości zagrożonych falą powodziową rzeki Nurzec na obszarze gminy należą:

- Brańsk - rzędne zasięgu 125,65 - 42,0 kilometr rzeki
- Kiersnówek - rzędne zasięgu 127,34 - 45,5 kilometr rzeki
- Pace - rzędne zasięgu 130,29 - 50,0 kilometr rzeki
- Burchaty - rzędne zasięgu 131,74 - 52,5 kilometr rzeki.

Tereny leżące na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią objęte zmianą Studium to:

- wieś Kiersnówek - działki o nr geodezyjnych 401 i 402,
- wieś Popławy - działki o nr geodezyjnych 50/4, 50/6, 50/8, 51/19, 253/17.

Ponadto część gminy położona w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Nurzec zagrożona jest podtopieniami (źródło informacji: geoportal.gov.pl).

Stan czystości wód powierzchniowych jest zmienny i zależy od wielu czynników. Biejący

monitoring prowadzony jest przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska.

WODY PODZIEMNE

Zasoby określa się dla Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (zwanych GZWP). W sąsiedztwie gminy Brańsk wydzielono 2 takie zbiorniki: pradoliny rzeki Biebrzy (GZW-217), pradoliny rzeki Supraśl (GZW-218). Na terenie gminy Brańsk nie ma głównego zbiornika wód podziemnych.

Wody podziemne o znaczeniu użytkowym występują głównie w piaszczysto-żwirowych utworach czwartorzędowych i trzeciorzędowych oraz węglanowych utworach kredowych. W kredzie wody występują przede wszystkim w utworach piaszczystych oraz szczelinach opok, margli i kredy piszącej. Występowanie wód w utworach trzeciorzędowych ma ściśle powiązanie z piaszczystą serią oligocenu i miocenu o miąższości dochodzącej do 40 m. Powierzchnia stropowa utworów wodonośnych trzeciorzędowych zalega na głębokości 130-180 m. Wody ujmowane z utworów oligocenów odznaczają się dobrą jakością i dużą wydajnością 40-50 m³/h, z jednego otworu wiertniczego przy depresji 10-15 m. Natomiast wody ujmowane z utworów miocenów (miąższość ca 20 m), wykształconych w postaci łąk i piasków z wkładkami lignitu nie rokuje dużej ilości wody, jak również jej dobrej jakości.

Warunki występowania wód podziemnych w obrębie czwartorzędu są bardzo skomplikowane, wynikające przede wszystkim z nieciągłości warstw wodonośnych. Tym niemniej utwory czwartorzędowe stanowią główne źródło ujmowania wód podziemnych dla celów użytkowych.

W obrębie utworów czwartorzędowych wyróżnia się kilka poziomów wodonośnych charakteryzujących się zróżnicowaną zasobnością i zasięgiem przestrzennym.

- a) poziom wodonośny III - spągowy jest obszarem wodonośnym najniższym położonym (na utworach trzeciorzędowych) i najsłabiej rozpoznany w utworach czwartorzędowych. Rzędne stropu tego poziomu wahają się w granicach 36 - 73 m n.p.m., najczęściej jednak w przedziale 50 - 70 m n.p.m. Natomiast rzędne spągu najczęściej występują w przedziale rzędnych 25 - 45 m n.p.m. i miejscami mogą łączyć się z wodami występującymi w utworach trzeciorzędowych. Najczęściej spotykana miąższość tej warstwy wodonośnej waha się od 15 do 25 m. Uzyskiwane wydajności w studniach z poza obszaru gminy kształtują się w granicach 45 - 60 m³/h, przy średniej 48,1 m³/h. Najczęściej spotykana wydajność jednostkowa od 4 do 10 m³/h/1 m.s., a jej średnia wartość wynosi 5,5 m³/h/1 m.s. Pod względem bakteriologicznym wody tego poziomu nie budzą zastrzeżeń.
- b) poziom wodonośny II - międzymorenowy stanowi podstawowe źródło ujmowania wód podziemnych, w obrębie którego z uwagi na formę rozprzestrzeniania się i warunki hydrogeologiczne wyróżnia się dwa poziomy - II b i II a:
 - poziom międzymorenowy IIb, zachowuje ciągłość występowania na całym obszarze województwa. Rzędne stropu występują od 88,4 do 89,2 m n.p.m., a rzędne spągu wahają się w granicach od 62 - 93 m n.p.m. Miąższość warstwy wodonośnej na terenach wysoczyznowych waha się w granicach od 4 do 36 m i wydajności od 12 do 43 m³/h, średnia wydajność jednostkowa ca 5 m³/h/1 m.s. Bardziej korzystne parametry występują w dolinach kopalnych.
 - poziom międzymorenowy II a, charakteryzuje się brakiem ciągłości zalegania. Miąższość utworów wodonośnych na wysoczyźnie kształtuje się od 10 do 20 m, a średnia wydajność co 33 m³/h.
- c) poziom wodonośny I - przypowierzchniowy

Zmienność litologiczna utworów przypowierzchniowych, a także sama morfologia terenu sprawiają, że warunki hydrogeologiczne poziomu przypowierzchniowego są zróżnicowane. Poziom ten występuje na całym obszarze gminy i układa się mniej więcej współkształtnie do rzeźby terenu, co dokumentują studnie kopane.

Obszarami o odmiennych warunkach występowania wód gruntowych na terenie gminy są:

- obszary tarasu zalewowego rz. Nurca i innych cieków wodnych - wody występują tu w piaskach lub piaskach pod wodami i wykazują znaczne wahania w zależności od wahań wód w rzekach, głównie Nurcu.
- obszary obniżen wysokościowych zbudowane z piasków podścielonych trudno przepuszczalną gliną. Wody gruntowe występujące w tych piaskach charakteryzują się swobodnym zwierciadłem zalegającym na głębokości od 1,2- 2,0 m. Jest to uwarunkowane głównie głębokością zalegania stropu gliny i jego ukształtowaniem,
- obszary wysoczyznowe zbudowane z glin, w obrębie których znajdują się przewarstwienia piaszczyste.

STAN CZYSTOŚCI WÓD

Do oceny jakości wód na terenie gminy Brańsk posłużono się „Raportem o stanie środowiska województwa podlaskiego w latach 2009-2010”, Biblioteka Monitoringu Środowiska Białystok 2011. Gospodarka zasobami wodnymi jest zmienna w zależności od cyklu hydrologicznego, a jej dostępność różni się w czasie i przestrzeni. Jednym z narzędzi zrównoważonego podejścia do gospodarki wodnej jest Ramowa Dyrektywa Wodna, która ustanawia ramy dla integracji wysokich standardów środowiskowych jakości wód i wykorzystania wody w innych działaniach. Jakość wód na terenie gminy jest wynikiem presji związanej z poborem wody, odprowadzaniem ścieków komunalnych i przemysłowych do wód, spływami obszarowymi (w tym z rolnictwa), niewłaściwą gospodarką odpadami oraz sposobem postępowania z wodami opadowymi i roztopowymi.

Zasadniczym celem prowadzenia badań monitoringowych wód jest tworzenie podstaw do podejmowania działań na rzecz poprawy stanu wód oraz ich ochrona przed zanieczyszczeniem, w tym ochrona przed eutrofizacją powodowaną wpływem sektora bytowo-komunalnego i rolnictwa, ochrona przed zanieczyszczeniem przemysłowym, zasoleniem i substancjami szkodliwymi dla środowiska wodnego. Podejmowane działania polegają na zintegrowaniu zarządzania gospodarką wodną w układzie dorzeczy poprzez Regionalne Zarządy Gospodarki wodnej. Zgodnie z powyższym raportem dane dla rzeki Nurzec przedstawiają się następująco:

Rzeka Nurzec od Siennicy do ujścia - stan chemiczny dobry,

Ocena stanu ekologicznego wód płynących naturalnych - brak oceny,

Ocena przydatności do bytowania ryb - brak oceny,

Ocena przydatności do zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia - brak oceny,

Ocena eutrofizacji ze źródeł komunalnych - występuje eutrofizacja.

WARUNKI GLEBOWE

W podziale województwa na regiony glebowo-rolnicze (11 regionów wg. IUNG - Puławy, 1988 r.) obszar gminy Brańsk wchodzi w skład regionu Brańsko-Tykocińskiego. Pod względem glebowym jest to jeden z najlepszych regionów województwa podlaskiego. Skalą macierzystą gleb obszaru gminy są utwory czwartorzędowe pochodzenia lodowcowego i wodnolodowcowego wykształcone w postaci glin, piasków, lokalnie pyłów oraz w dolinach namułów, torfów i piasków rzecznych.

Pod względem składu mechanicznego gleby na terenie gminy zaliczone są do glin lub piasków gliniastych mocnych i lekkich (miejscami pyłów) na glinie, względnie do piasków słabogliniastych na glinie oraz piasków słabo gliniastych całkowitych, podścielonych piaskiem luźnym i piasków luźnych całkowitych.

Na obszarze gminy występują następujące typy i podtypy gleb:

- 1) Gleby pseudobielicowe - dominują gleby niecałkowicie wytworzone z piasków gliniastych i gliniasto-pyłastych podścielonych płytko i średnio głęboko gliną. Zajmują największą powierzchnię gminy - głównie płaskie partie terenu koncentrując się w południowej, środkowej i zachodniej części gminy.

- 2) Gleby brunatne właściwe - wytwarzane z glin zwałowych zajmują znaczne powierzchnie w środkowej i północno-zachodniej części gminy. Większość gleb utworzonych z glin położonych na obszarach płaskich charakteryzują się nadmiernym uwilgotnieniem lub okresową podmokłością, co wymaga odpowiednich zabiegów melioracyjnych.
- 3) Gleby brunatne wylugowane i kwaśne - w większości są utworzone z glin piaszczystych i piasków słabogliniastych. Od gleb brunatnych właściwych różnią się tylko właściwościami fizykochemicznymi. Występują lokalnie na obszarze całej gminy nie tworząc większych zasięgów powierzchniowych.
- 4) Gleby piaskowe różnych typów genetycznych (bielicowe, rdzawe, brunatne, kwaśne). Zajmują dużą powierzchnie gminy, koncentrując się głównie w południowo-wschodniej i wschodniej części gminy. W strukturze bonitacji gruntów zaliczane są w części do gleb dobrych i średnich oraz do gleb słabych.
- 5) Czarne ziemie - utworzone zostały z piasków, glin i utworów pyłowych. Występują w rozproszeniu na powierzchni całej gminy zalegając głównie w niezabagnionych obniżeniach terenu w dolinach mniejszych cieków wodnych i na bagiennych obrzeżach doliny Nurca.
- 6) Gleby torfowe i murszowo-torfowe tworzą dominantę gleb w dolinie rzeki Nurca.
- 7) Gleby murszowe - mineralne występują na niewielkich powierzchniach w południowej części doliny Nurca.
- 8) Mady - utworzone są z aluwii współczesnych tarasów rzecznych (warstwy namulów osadzonych przez wody w okresie wylewów) i występują głównie w środkowej i zachodniej części doliny Nurca.

Obszar gminy jest korzystny dla produkcji rolnej z przewagą kompleksu pszenno-żytniego. Gmina należy do III rejonu południowo-wschodniego o wysokiej jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w której dominuje uprawa zbóż, roślin przemysłowych oraz warzyw i owoców dla przetwórstwa owocowo-warzywnego.

Jakość gruntów gminy jest średnia. Dominuje klasa IV, zarówno w strukturze gruntów ornych, jak i użytków zielonych. Celem podniesienia wartości produkcyjnej gleb, na terenie gminy zostały zmeliorowane użytki rolne.

ŚWIAT ROŚLIN I ZWIERZĄT

Według podziału kraju na regiony przyrodniczo-leśne nadleśnictwo Rudka, w skład którego również wchodzi lasy gminy Brańsk, należy do Krainy Mazowiecko-Podlaskiej zaliczanej do Dzielnicy Niziny Mazowiecko-Podlaskiej. Charakteryzuje się występowaniem grądów i lasoborów świeżych. Udział lasów w ogólnej powierzchni gminy wynosi ca 15%. W układzie typów siedliskowych lasów dominuje Bór Mieszany Świeży (BMśw) i Las Mieszany (LM). Do najważniejszych gatunków drzew występujących na wymienionych siedliskach należy zaliczyć sosnę, dąb, jesion, grab, brzozę, olchę i inne. Przy czym należy podkreślić, iż daje się zaobserwować niekorzystny proces zmniejszania się udziału sosny i dębu na korzyść brzozy. Ma to głównie miejsce w uprawach i młodnikach, zwłaszcza na gruntach porolnych lasów niepaństwowych. Dominującą klasą drzewostanów jest II kl. w. (21- 40 lat) i III kl. w. (41- 60 lat). Na terenie gminy Brańsk brak jest lasów zaliczonych do I kategorii t.j. lasów ochronnych. Występują tylko lasy gospodarcze (II kategoria), których podstawową funkcją jest produkcja surowca drzewnego na wielorakie potrzeby gospodarcze. Lasy na terenie gminy charakteryzuje się znacznym rozdrobnieniem i nierównomiernym rozmieszczeniem przestrzennym. Lasy Państwowe stanowiące tzw. Państwowe Gospodarstwa Leśne zajmują niewielkie powierzchnie i są położone: na południowy zachód od wsi Oleksin, na północny wschód od wsi Spieszyn, w okolicy kol. Patoki łączący się z dużym kompleksem lasów położonych w północnej części obszaru administracyjnego m. Brańska, na północ od wsi Pruszanek Starej, na północ od wsi Załuskie Koronne, na północ i na południowy zachód od wsi Poletyły, na południe od wsi Jarmarkowszczyzna oraz na obszarze między wsią Bronka i Kalnica. Największy kompleks lasów prywatnych położony jest w

południowej części gminy między wsią Szmurły i Oleksin, gdzie bezpośrednio łączy się z w/w kompleksem lasów państwowych. Lasy prywatne występują w znacznym rozproszeniu na obszarze całej gminy i nie tworzą dużych kompleksów leśnych. Istniejące drobne kompleksy leśne i zadrzewienia śródpolne stanowią ostoję dla drobnej zwierzyny i ptactwa oraz wzbogacają walory środowiska ekologicznego i krajobrazu gminy.

Flora tych terenów jest bardzo zróżnicowana. Znajdują się tu zespoły roślinne prawie wszystkich typów:

- bagienne,
- torfowiskowe
- leśne,

Okoliczne ostępy stanowią ostoję dla zwierzyny i ptactwa. Występują tu wszystkie zwierzęta charakterystyczne dla Nizy Polskiego. Spotkać tu można: łosia, dziką, wilka, sarnę, jelenia, lisa, zającą, bobra. Zaobserwować można liczne gatunki ptaków, jednym z bardzo licznych jest bocian.

WARUNKI KLIMATYCZNE

W podziale na krainy klimatyczne wg. S. Pióro obszar gminy Brańsk zaliczany jest do Krainy Nadbużańskiej. Kraina ta posiada najlepsze warunki klimatyczne dla rozwoju rolnictwa w województwie podlaskim. Gmina charakteryzuje się dobrymi warunkami klimatycznymi - dobrym usłonecznieniem, niskimi wskaźnikami średniego zachmurzenia nieba, dużą ilością dni po-godnych i najmniejszą ilością dni pochmurnych w ciągu roku. Jednocześnie przejście średniej dekadowej temperatury przez progi termiczne przypada (00 C) na 18.III i 5.XII. Okres wegetacyjny trwa średnio 208 dni (rozpoczyna się 4.IV a kończy 28.X). Najniższa roczna temperatura przypada na miesiąc luty, najwyższa zaś na miesiąc lipiec. Okres bezprzymrozkowy wynosi średnio 160 dni. Pokrywa śnieżna utrzymuje się zaś od 70 - do 80 dni. Średnia roczna wilgotność powietrza utrzymuje się od 80 do 81%. Przestrzenny rozkład opadów nie wykazuje większego zróżnicowania. Z uwagi na wyrównany teren o niewielkich deniwelacjach spływ wody opadowej jest nieznaczny. Stad wynikają niedobory wody w glebie, które widoczne są lokalnie i wiążą się z głębiej zalegającym poziomem wód gruntowych. Maksimum opadów przypada w miesiącach letnich, zaś minimum w miesiącach zimowych. Najczęstszymi kierunkami wiatrów są NW, W, SW. Na te kierunki przypada prawie 50% wiatrów. Dolina Narwi wraz z dopływami, ze względu na swój charakter stanowi swoisty, lokalny korytarz klimatyczny.

OBSZARY PRAWNIE CHRONIONE

Na obszarze gminy Brańsk nie występują obszary prawnie chronione oraz inne formy ochrony w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody z wyjątkiem głazu narzutowego i drzew będących pomnikami przyrody. W drodze rozporządzenia Nr 3/94 Wojewody Białostockiego z dnia 17 listopada 1994 r. zostały ustanowione pomnikami: głaz narzutowy i wiąz szypułkowy we wsi Świrzydły, grupa 15 dębów we wsi Domanowo. Na analizowanym terenie nie odnotowano również cennych siedlisk przyrodniczych chronionych w ramach Natura 2000 i wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz stanowisk gatunków roślin naczyniowych wymienionych w załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG, jak również roślin objętych ochroną częściową zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną.

Obszar gminy Brańsk z uwagi na swoje położenie w środkowym biegu rzeki Nurzec powiązany jest z innymi obszarami ważnymi dla funkcjonowania systemu ekologicznego. Nurzec i jego dolina jest ważnym dla systemu przyrodniczego korytarzem ekologicznym. Projektowany korytarz to korytarz uzupełniający, mający na celu ochronę doliny rzeki Nurzec: KPnC- 24C - Dolina rzeki Nurzec. Ochrona doliny rzeki Nurzec ma za zadanie utrzymania w niepogorszonej stanie czystości rzeki, zasobów nieprzekraczalnych, zapobieganiu podtopieniom oraz zalewaniu fali powodziowej,

w czym pozytywną rolę odegra planowany przez gminę miejską Brańsk zbiornik retencyjny. Do istotnych zadań korytarza ekologicznego „Dolina rzeki Nurzec” (który poza granicami gminy częściowo został objęty projektowanym Specjalnym obszarem Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Ostoja w Dolinie Górnego Nurca”) należy także utrzymanie naturalnego korytarza migracyjnego roślin i zwierząt na dorzeczu rzeki Bug. Połączenie jest istotne dla rozwoju i utrzymania stabilności populacji zagrożonych gatunków.

W sąsiedztwie analizowanego obszaru znalazł się projektowany korytarz ekologiczny GKPN-2A Puszcza Biała –Puszcza Mielnicka. Do Korytarza Głównego Puszcza Białowieska - Puszcza Mielnicka GKPN-2B częściowo został włączony korytarz uzupełniający Dolina Narwi - Puszcza Mielnicka Zachodni (KPN-23E).

Wspólną cechą korytarzy ekologicznych wyznaczonych na poziomie krajowym jest zapewnienie możliwości swobodnego przemieszczania się organizmów chronionych w poszczególnych obszarach sieci Natura 2000.

Do bardzo istotnych zasobów przyrodniczych kraju należą również kompleksy leśne, nie tylko z uwagi na ich funkcję gospodarczą, sanitarną, czy turystyczną, ale przede wszystkim ze względu na ich różnorodne funkcje przyrodnicze i środowiskotwórcze. Lasy stanowią ostoję ważnych gatunków roślin i zwierząt i są także ważnym elementem korytarzy migracyjnych. Lasy występujące w południowej części gminy mają połączenie z istniejącymi lasami gminy Rudka, Grodzisk, Dziadkowice.

TURYSTYKA

Teren gminy Brańsk sprzyja rozwojowi agroturystyki. Stanowi atrakcyjne miejsce do wypoczynku na świeżym powietrzu, grzybobraniu, wędkowaniu czy też pieszych wędrówek. Krzyżują się tu dwa szlaki o znaczeniu krajowym: Warszawa-Zambrów-Białowieża i Warszawa-Ciechanowiec- Białowieża. Turystom proponuje się 5 tras rowerowych. Trasy przebiegają przez miejscowości o walorach historycznych i kulturowych:

- I. Holonki-Widźgowo-Klichy-Oleksin-Brańsk (zagrody drewniane, kościół drewniany w Klichach),
- II. Holonki-Puchały Stare-Puchały Nowe-Płonowo-Brzeźnica-Brańsk (wiatrak-koźlak w Płonowie, drewniane domy z XIX wieku, pomnik uczestników wojny z 1920 r. w Brzeźnicy),
- III. Brańsk-Patoki-Domanowo-Pruszanka Stara (kościół pw. Św. Doroty w Domanowie, miejsce pamięci narodowej w Domanowie i Pruszanca Starej),
- IV. Brańsk-Świridy-Olędzkie-Olszewo-Mierzwin Mały (pomnik bitwy wyzwolenczej z 1939 r. w Olszewie, izba pamięci narodowej w Mierzwinie Małym, wiatrak-koźlak w Olszewie),
- V. Brańsk-Kalnica (zespół dworski w Kalnicy).

W niedalekiej odległości od granic gminy, leży Puszcza Białowieska - wymarzone miejsce dla turystów z kraju i zagranicy.

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Środowisko przyrodnicze reprezentowane jest przez typ krajobrazu naturalnego o charakterze rolniczo-leśnym. Dominującą rolę w krajobrazie omawianego terenu odgrywa roślinność pól uprawnych i odłogowanych, roślinność pastwisk i nieużytków. Uzupełnienie stanowią zadrzewienia i zakrzaczenia śródpolne oraz niewielkie lasy. Lasy porastają ubogie siedliska borowe z monokulturą sosny w niskich klasach wieku. Na obszarze objętym opracowaniem występują zróżnicowane zbiorowiska roślinne zaliczające się do kilku grup. Ogólnie występujące tu zespoły roślinności można podzielić na:

- a) roślinność antropogeniczną - zbiorowiska segetalne upraw rolnych oraz zbiorowiska ruderalne;
- b) roślinność seminaturalną - niewielkie zbiorowiska leśne na siedliskach borowych oraz, fragmenty roślinności łąk i pastwisk.

Przestrzennie przeważają zbiorowiska segetalne towarzyszące uprawom rolniczym i nieużytki porolne. Z przyrodniczego punktu widzenia, jako element ukształtowany w wyniku działalności człowieka, nie przedstawiają one większej wartości fitosocjologicznej i biocenotycznej.

Zbiorowiska seminaturalne o różnym stopniu zachowania zlokalizowane w różnych częściach analizowanego obszaru podzielić można na:

- fragmenty ekosystemów leśnych w typie siedliskowym boru z dominacją sosny
- zbiorowiska łąkowe i pastwiskowe.

Brak jest dokładnych danych dotyczących fauny zasiedlającej większość obszaru opracowania. Z obserwacji terenowych wynika, że obszar objęty opracowaniem jest siedliskiem fauny typowej dla obszarów terenów otwartych rolniczo - osadniczych.

Na omawianym terenie nie występuje roślinność o wysokich walorach przyrodniczych. Skala i zasięg zmian zachodzących w szacie roślinnej są wynikiem działań podejmowanych przez człowieka. Po przeanalizowaniu dostępnych materiałów nie odnotowano występowania roślin chronionych. Jeżeli chodzi o rośliny chronione, to ich występowanie na terenie opracowania wymaga potwierdzenia poprzez oznaczenie ich stanowisk na gruncie. Należy tutaj zaznaczyć, iż sporządzenie pełnej listy roślin chronionych oraz ich stanowisk jest możliwe dopiero po przeprowadzeniu na omawianym terenie dokładnych badań florystycznych prowadzonych właśnie pod tym kątem.

Na terenie gminy występuje wiele gatunków ssaków. Równie liczną grupę stanowią ptaki, zarówno gniazdujące jak i przelotne skupiające się na terenach podmokłych oraz terenach leśnych. Na obszarze objętym zmianą studium jak również w granicach analizowanego terenu nie stwierdzono stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt, grzybów, użytków ekologicznych, pomników przyrody. Teren objęty zmianą studium leży poza granicami obszarów należących do sieci NATURA 2000.

Przekształcenia środowiska naturalnego polegają na miejscowych zmianach rzeźby terenu w tym wskutek eksploatacji złóż kruszywa naturalnego. Obszar występowania złóż kruszywa stanowią grunty rolne oraz częściowo leśne. Stopień urbanizacji w sąsiedztwie projektowanego terenu górniczego jest niski. Najbliższa zabudowa mieszkaniowa zlokalizowana jest w pobliskich wsiach, poza terenem opracowania.

Przyszłe przekształcenia środowiska naturalnego będą polegać na zmianach związanych z odkrywkowym wydobywaniem kopalin. Podstawowym czynnikiem degradującym powierzchnię ziemi jest eksploatacja kopalin. Prowadzenie tej działalności zgodnie z wydaną koncesją, a zatem z przepisami prawa górniczego w zdecydowany sposób ograniczy niekorzystny wpływ na środowisko przyrodnicze. Przewidziana i kontrolowana eksploatacja kopalin na terenie objętym opracowaniem, po rekultywacji stanie się użytecznym obszarem o charakterze leśnym z możliwością wykorzystania terenu zgodnie z zapotrzebowaniem społecznym. Dostosowanie poprzez zapisy planu funkcji użytkowania terenu i określenie w przepisach szczególnych (uzyskane decyzje zgodnie z wymogami prawa) intensywności zagospodarowania terenu do uwarunkowań przyrodniczych zapewni trwałość podstawowych procesów przyrodniczych i warunki odnawialności zasobów środowiska przyrodniczego. Realizacja powierzchniowej eksploatacji kruszywa wpłynie na zmianę krajobrazu oraz czasowy stan powietrza atmosferycznego.

Cenne zespoły roślinności z rzadkimi gatunkami roślin, stanowiące ostoję drobnej fauny i miejsc gniazdowania ptaków objęte strefą ochronną, znajdują się poza znaczącym oddziaływaniem analizowanego terenu, w związku z powyższym będą objęte skuteczną formą ochrony różnorodności biologicznej.

POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Do oceny powietrza atmosferycznego na terenie gminy Brańsk posłużono się „Raportem o stanie środowiska województwa podlaskiego w latach 2009-2010”, Biblioteka Monitoringu Środowiska Białystok 2011. Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza są procesy spalania.

Węgiel nadal pozostaje podstawowym, paliwem w sektorze energetycznym, komunalnym i mieszkaniowym. Zanieczyszczenie antropogeniczne powietrza stanowią gazowe jak i pyłowe substancje emitowane do atmosfery. Do najbardziej toksycznych należą: dwutlenek siarki, tlenki azotu, ozon oraz pyły. Związki dostają się do atmosfery w wyniku emisji spalin z pojazdów, zakładów przemysłowych, elektrociepłowni, składowisk odpadów i surowców naturalnych. Zależnie od ilości emitowanych substancji, źródła zanieczyszczeń można podzielić na:

- punktowe, skupione na bardzo małym obszarze; stanowią je duże zakłady przemysłowe czy elektrociepłownie, emitują głównie: dwutlenki siarki, tlenki azotu, tlenek węgla oraz metale ciężkie;
- powierzchniowe-rozproszone; do tej grupy zalicza się gospodarstwa domowe, niewielkie kotłownie oraz małe zakłady przemysłowe, substancje przez nie emitowane to głównie pyły oraz dwutlenki siarki;
- liniowe; źródłami zanieczyszczeń są szlaki transportowe, emitują głównie tlenki azotu, tlenek węgla oraz metale ciężkie a w szczególności ołów.

Podstawową oceną jakości powietrza służącą do stwierdzenia zachowania norm jakości, a w przypadku ich niedotrzymania, do wdrożenia programów naprawczych jest coroczna ocena wykonywana na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska. Ocena wykonywana jest w odniesieniu do obszaru-strefy, które w przypadku gminy wiejskiej Brańsk stanowi: „pozostały obszar województwa podlaskiego, nie wchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tysięcy mieszkańców. Ocenę dokonuje się ze względu na cele: ochrona zdrowia oraz ochrona roślin.

Na terenie gminy wiejskiej Brańsk w ramach „oceny zachowania poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń” (2010 r.) nie stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych zarówno dla kryterium ochrony zdrowia jak i ochrony roślin. Nie stwierdzono również nadmiernej depozycji związków biogennych (azotu i fosforu), które przyczyniają się do eutrofizacji wód oraz powodują zmiany warunków troficznych gleb. Również zanieczyszczenie metalami ciężkimi, stanowiącymi zagrożenie dla produkcji roślinnej i zlewni wodociągowych, nie przekracza norm i jest jedno z najniższych w kraju.

POTENCJALNE ZMIANY ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU ZMIANY STUDIUM

W przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu stan środowiska przyrodniczego ulegnie znaczącym zmianom. Potrzeba rozwoju agroturystyki i zasobów mieszkaniowych będzie realizowana procedurą decyzji o warunkach zabudowy, a następnie pozwolenia na budowę. Taka sama sytuacja będzie miała miejsce w przypadku małej przedsiębiorczości i usług. Na terenach nieużytkowanych rolniczo będzie postępowała sukcesja leśna. Jest także duże prawdopodobieństwo, że będzie wzrastające zainteresowanie nielegalnym i niekontrolowanym wydobywaniem kruszywa mineralnego na potrzeby lokalnej ludności.

Potrzeba zmiany studium wynika również z wieloletnich zapóźnień w rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz elektroenergetycznej sieci przesyłowej. Niemniej, kilka istotnych inwestycji planowanych do realizacji w projekcie zmiany Studium służyć będzie przyłączeniu do sieci lub wyprowadzaniu mocy z OZE. Niewątpliwie, zaniechanie realizacji inwestycji z grupy umożliwiających przyłączenie OZE spowodować może brak poprawy środowiska w zakresie emisji zanieczyszczeń z konwencjonalnych źródeł energii, a w konsekwencji również brak możliwości wypełnienia zakładanych w Dyrektywie 2009/28/WE w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych wielkości udziału OZE w ogólnej ilości produkowanej w kraju energii elektrycznej w roku 2020.

2.2. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.

Ustalenia zmiany Studium dotyczą obszaru niezabudowanego, który ze względu na dobre warunki przewietrzania, posiada dużą zdolność do samooczyszczania. W krajobrazie dominuje mało zróżnicowana struktura ekologiczna - typ krajobrazu naturalnego o charakterze rolniczo-leśnym. Stopień urbanizacji na analizowanym obszarze jest niski. Znaczna część gruntów jest odłogowana w wyniku czego w miejsce agrocenoz pojawia się roślinność ruderalna oraz samosiewy. Teren objęty zmianą Studium są częściowo zalesione.

Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem ulegnie czasowej zmianie w części przeznaczony pod eksploatację kruszywa oraz pod farmę wiatrową. W związku z powyższym uwagę należy skupić na ochronie wód powierzchniowych i podziemnych, ochronie powierzchni ziemi, ochronie powietrza i klimatu lokalnego oraz powiązań przyrodniczych. Przy uwzględnieniu zaproponowanych działań ochronnych środowisko przyrodnicze w dalszym ciągu będzie odporne na obciążenia antropogeniczne i zdolne do samoregulacji.

Zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko przedsięwzięcie: „wydobycie kopaliny ze złoża metodą odkrywkową (...)” zostało zaliczone do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których może być wymagany raport oddziaływania na środowisko. Inwestor będzie zobligowany do uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia polegającego na wydobyciu kruszywa naturalnego ze złoża. Ponieważ istota działalności gospodarczej na złożu polega na trwałym ubytku masy złoża, przekształcenia wywołane eksploatacją mają charakter trwałe. W wyniku eksploatacji nastąpi przekształcenie terenu - wyłączenie terenów z obecnego użytkowania. Po rekultywacji teren zostanie przywrócony do użytkowania prawdopodobnie w kierunku leśnym lub wodnym. Przewiduje się, że eksploatacja kopaliny nie wpłynie znacząco na reżim wód podziemnych w rejonie wyrobiska. Zmiany poziomu wód gruntowych będą stanowiły niewielki procent amplitudy naturalnych wahań w tym obszarze. Powyższe nie będzie miało wpływu na ilość i jakość wód GZWP, który leży poza obszarem oddziaływania jak również poza granicami gminy. Zmiany w zakresie hydrogeologii nie wywrą negatywnego wpływu na środowisko i wszystkie jego komponenty w obszarze rozpatrywania. Ponadto pozytywnym skutkiem realizacji zmiany Studium będzie rekultywacja terenów zdegradowanych. Definitywnie, po zakończeniu eksploatacji i zrehabilitowaniu terenu, eksploatacja złoża w granicach zmiany Studium nie wywrze negatywnego wpływu na roślinność.

Ustawa o planowaniu przestrzennym wskazuje, że jeżeli na obszarze gminy przewiduje się wyznaczenie obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 1000 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu w Studium ustala się ich rozmieszczenie. Rozmieszczenie farm wiatrowych wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, decyzji lokalizacyjnych oraz wielu decyzji związanych z produkcją energii. Pod lokalizacje farm wiatrowych wybiera się tereny rolne a nie tereny pod zabudowę. Najkorzystniej jest gdy zabudowa znajdująca się w pobliżu ma charakter zwarty a nie rozproszony, ponieważ to ułatwia odpowiednie zaplanowanie inwestycji i w znacznym stopniu minimalizuje ryzyko wystąpienia przekroczeń np. hałasu. W procesie inwestycyjnym wybiera się takie lokalizacje, które są możliwie jak najdalej oddalone od jakichkolwiek zabudowań mieszkalnych, bez względu na to czy mamy do czynienia z zabudową zwartą czy rozproszoną. Jak największa odległość elektrowni wiatrowych od zabudowań zapewnia z jednej strony bezpieczeństwo w zakresie przestrzegania norm, jak i bezpieczeństwo związane z tak zwanym dobrym sąsiedztwem. Przy projektowaniu farmy wiatrowej wybiera się więc takie lokalizacje poszczególnych turbin, aby zachować minimalne odległości między urządzeniami, uwzględniając jak największe odległości od zabudowań. Odległości należy zachować również od zadrzewień (ze względu na ptaki inietoperze). Jest ona uzależniona od takich czynników jak ukształtowanie terenu,

położenia turbin wobec siebie, czy też typu gruntu. Na wyniki dokładnych obliczeń nakłada się bezpieczną rezerwę - tak aby po wybudowaniu inwestycji mierzone wartości znacząco mieściły się poniżej norm. Po oddaniu inwestycji do użytku, jak i w całym okresie eksploatacji są robione niezależne pomiary które stwierdzają czy parametry utrzymują się w normach. Pomiary nie są robione na życzenie właściciela inwestycji (lub na zlecenie inwestora), lecz z urzędu. Na przykład przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Farmy wiatrowe projektuje się bazując na prawnych regulacjach. Odległości są regulowane rozporządzeniem Ministra Środowiska z 14.06.2007 o dopuszczalnych poziomach hałasu w środowisku (...) oraz 10.11.2010 w sprawie sposobu ustalania wartości wskaźnika (...). Uwzględniając oczywiście całą gamę dalszych ograniczeń jak NATURA 2000, Parki Narodowe jak i wszystkie inne formy obszarów chronionych, planowane rozszerzenia obszarów chronionych, obszary otaczające lądowiska i lotniska, obszary militarne i wiele innych. W projekcie zmiany studium wyznaczono potencjalny obszar, na którym istnieje możliwość zlokalizowania farm wiatrowych. Realizacja przedsięwzięcia będzie uzależniona od szczegółowych badań i uzyskania decyzji lokalizacyjnej.

Energia Odnawialna jest jedną z trzech części pakietu energetycznego 3 x 20. W skład pakietu wchodzi redukcja emisji CO₂ o 20%, poprawa efektywności energetycznej o 20%, oraz 20%-owy udział energii odnawialnej w bilansie. Poprawa efektywności energetycznej to nic innego jak zaoszczędzenie energii.

Po analizie zakresu planowanej inwestycji nie stwierdzono występowania znaczących negatywnych oddziaływań na poszczególne elementy środowiska, biorąc również pod uwagę oddziaływania skumulowane wynikające z sąsiedztwa obszarów górniczych. Po zastosowaniu rozwiązań mających na celu zapobieganie lub ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko realizacja zapisów zmiany Studium a następnie planu zagospodarowania przestrzennego nie stanowi potencjalnie znaczącego zagrożenia dla środowiska.

Według wstępnej oceny ryzyka powodziowego (dalej w skrócie zwanej WORP), który jest pierwszym z czterech dokumentów planistycznych wymaganych Dyrektywą w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim, tereny leżące na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią na terenie gminy Brańsk, zostały zaliczone do obszarów, na których wystąpienie powodzi jest prawdopodobne. Celem wstępnej oceny ryzyka powodziowego jest wyznaczenie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi czyli obszarów, na których istnieje znaczące ryzyko powodziowe lub, na których wystąpienie dużego ryzyka jest prawdopodobne. W ramach WORP zostały zidentyfikowane znaczące powodzie historyczne, jak również powodzie, które mogą wystąpić w przyszłości (tzw. powodzie prawdopodobne). Stanowiły one podstawę do wyznaczenia obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi. Dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, wskazanych we wstępnej oceny ryzyka powodziowego zostaną wykonane do dnia 22 grudnia 2013 r. dokładne mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego. Należy podkreślić, że obszary wyznaczone we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego nie stanowią podstawy do planowania przestrzennego. Celem WORP nie jest wyznaczenie precyzyjnego zasięgu obszarów zagrożonych powodzią lecz wstępne ich zdefiniowanie w celu wyselekcjonowania rzek, które stwarzają zagrożenie powodziowe. Dopiero mapy zagrożenia powodziowego będą podstawą do prowadzenia polityki przestrzennej gminy. Zgodnie z ustawą prawo wodne granice przedstawione na mapach zagrożenia powodziowego będą uwzględniane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego lub decyzji o warunkach zabudowy. Na obszarach, które posiadają studium ochrony przeciwpowodziowej sporządzone przez dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej (rzeka Nurzec posiada), studium zachowuje ważność do dnia sporządzenia mapy zagrożenia powodziowego. Wobec powyższego przed przystąpieniem do sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego, jeżeli nie będzie map zagrożenia powodziowego oraz map ryzyka powodziowego, na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią należy rozważyć czy istnieje możliwość zabudowy. Jeżeli nie utrudni to ochrony przed powodzią, Dyrektor

Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej dla stwierdzenia czy zamierzone działanie nie utrudni ochrony przed powodzią może w drodze decyzji, na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, zwolnić od zakazów określonych w ustawie Prawo wodne. W związku z tym, iż na terenie gminy miejskiej Brańsk planowana jest budowa zbiornika retencyjnego, który ma duże znaczenie dla oceny ryzyka powodziowego gminy wiejskiej Brańsk, każde zamierzenie inwestycyjne w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią musi być rozpatrywane indywidualnie i uzależnione od decyzji Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej.

2.3. Istniejące problemy ochrony środowiska z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Uciążliwości i zagrożenia są ściśle związane z charakterem użytkowania terenu. Tereny leśne, na których prowadzona jest gospodarka zgodna z planem urządzania lasu są w dobrym stanie zdrowotnym. W lasach nie zaobserwowano uciążliwości. Zagrożenia wiążą się z nieracjonalną wycinką drzew, szkodnikami, oraz pożarami.

Dotychczasowe użytkowanie terenów rolnych jest zgodne z uwarunkowaniami przyrodniczymi. Obszary użytkowane rolniczo narażone są na presję budowlaną oraz nadmierną chemizację. Innym zagrożeniem jest niekontrolowana eksploatacja kruszyw pospolitych.

Do najbardziej narażonych na zanieczyszczenie elementów środowiska przyrodniczego należą wody powierzchniowe i podziemne. Negatywne w skutkach dla środowiska przyrodniczego są nadmierne, bądź nieprawidłowe melioracje, które prowadzą do zmiany stosunków wodnych i podsuszania terenów rolnych. Potencjalnym zagrożeniem jest brak urządzeń oczyszczających ścieki oraz zanieczyszczone wody opadowe. Wody opadowe poprzez spływ powierzchniowy niosą zanieczyszczenia min. w postaci substancji ropopochodnych, środków chemicznych z nawozów sztucznych oraz gnojowicy, które trafiają bezpośrednio do cieków wodnych. W przypadku wysokiego stanu wód na rzece Nurzec może dojść do zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych. Jednym z poważnych zagrożeń i degradacji środowiska naturalnego są odpady komunalne i przemysłowe. Nieodpowiednio składowane, bądź składowane bez uprzedniego wysegregowania odpadów niebezpiecznych, powodują skażenie wody, gleb i powietrza.

Źródła powstawania konfliktów ze środowiskiem przyrodniczym oraz zagrożeniem dla zdrowia i życia ludzi wynikają głównie z rozwoju i funkcjonowania gminy Brańsk. Najbardziej przekształcone urbanistycznie tereny zwartej zabudowy wiejskiej odznaczają się uciążliwościami lokalnymi. Zanieczyszczenie powietrza na terenie gminy nie przekracza dopuszczalnych norm określonych w przepisach szczególnych, pomimo przebiegu dróg o większym natężeniu ruchu (nr 66 i 681). Głównym źródłem zanieczyszczeń są lokalne kotłownie oraz transport kołowy. Podobnie jest z uciążliwościami spowodowanymi hałasem. Teren gminy Brańsk nie jest zaliczany do zagrożonych nadmiernym hałasem. Nie mniej występują uciążliwości lokalne w pobliżu dróg oraz zakładów przemysłowo-usługowych.

Istniejące na terenie gminy linie energetyczne oraz stacja transformatorowa są źródłem hałasu i elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego. Dlatego od linii energetycznych ustala się strefę ochronną przed zabudową.

Zagrożenia związane z sytuacjami nadzwyczajnymi dotyczą jedynie przewozu materiałów niebezpiecznych. Istniejące stacje paliw zlokalizowane są w bezpiecznej odległości od rzeki Nurzec.

Przy uwzględnieniu zaproponowanych działań ochronnych środowisko przyrodnicze w dalszym ciągu będzie odporne na obciążenia antropogeniczne i zdolne do samoregulacji. Budowa farm wiatrowych proponowana w zmianie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie stanowi potencjalnie znaczącego zagrożenia dla środowiska jeżeli są odpowiednio dobrane moce i właściwe lokalizacje poszczególnych elektrowni wiatrowych (dobrane

na etapie pozwolenia na budowę). W przypadku walorów krajobrazowych zdania są podzielone, dla części społeczeństwa wpływają destrukcyjnie na krajobraz, zaś inni twierdzą, że urozmaicają krajobraz.

Na omawianym terenie nie występują obszarowe jak i jednostkowe formy chronione w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody. W granicach opracowania nie występują problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu. Teren objęty zmianą studium leży poza granicami i w różnych odległościach od obszarów należących do sieci NATURA 2000. Na omawianym terenie nie zidentyfikowano innych form ochrony przyrody podlegających ochronie prawnej.

Teren gminy Brańsk wchodzi w skład obszaru zarządzanego przez Nadleśnictwo Rudka. Stan obszarów objętych ochroną w obrębie terytorialnym Nadleśnictwa przedstawia się następująco. Od strony północno-wschodniej Nadleśnictwo graniczy z Narwiańskim Parkiem Narodowym, obejmując ok. 25 ha otuliny. Zaraz poniżej styka się Obszarem Chronionego Krajobrazu (OCK) „Dolina Narwi” Południowo-zachodnie krańce nadleśnictwa pokrywają się w niewielkim stopniu z Nadbużańskim Parkiem Krajobrazowym i jego otuliną. Na południe od Ciechanowca, w dolinie Rzeki Nurzec i dalej wzdłuż Bugu (na wschód i zachód) znajduje się fragment OCK Doliny Bugu i Nurca, do którego od strony wschodniej bezpośrednio przylega OCK „Dolina Bugu”. W zasięgu Nadleśnictwa Rudka znajdują się również fragmenty obszarów Sieci Natura 2000 tworzone na podstawie Dyrektywy Ptasiej (OSO) i Dyrektywy Siedliskowej (SOO). Północno-wschodnie krańce nadleśnictwa sąsiadują z Obszarem SOO „Narwiańskie Bagna” (który z kolei pokrywa się z Narwiańskim PN) oraz zachodzą na Obszar OSO „Bagienna Dolina Narwi” by poniżej objąć zachodni fragment Obszaru OSO i SOO „Dolina Górnej Narwi”. Południowo-zachodnia granica nadleśnictwa przekracza nieznacznie brzegi obszarów SOO „Ostoja Nadbużańska” i OSO „Dolina Dolnego Bugu”.

W niniejszym rozdziale opisano wpływ realizacji zmiany studium na poszczególne komponenty środowiska naturalnego, jakimi są: obszary chronione wraz z towarzyszącymi im ekosystemami roślin i zwierząt, dziedzictwo kulturowe i człowiek oraz oddziaływania trans graniczne. W kategorii oddziaływań na obszary chronione wyróżniono: zanieczyszczenie atmosfery, zanieczyszczenie wód, hałas, promieniowanie elektromagnetyczne, przekształcenia powierzchni ziemi oraz jej fizycznych i chemicznych właściwości, zaburzenie stosunków wodnych, zmiana warunków mikroklimatycznych, przerwanie połączeń przyrodniczych, w tym bariery na trasie migracji, fragmentacja przestrzeni, tworzenie korytarzy migracyjnych, degradacja krajobrazu. Ponieważ oddziaływanie danej inwestycji na środowisko może ulegać znacznym zmianom w czasie, wprowadzono również podział na oddziaływania na etapie budowy oraz oddziaływania w trakcie eksploatacji.

Zasadnicza część działań przewidywanych do realizacji nie będzie mieć znaczącego wpływu na pogorszenie zdrowia człowieka i jego populacji. Inwestycje w zakresie gospodarki komunalnej służą generalnej poprawie stanu sanitarnego obszaru w szczególności poprawie jakości wód powierzchniowych i zapewnieniu dobrej jakości wody do picia. Ryzyko zdrowotne w tej grupie działań jest pomijalne. Pewne zagrożenie niesie ze sobą rozwój infrastruktury transportowej. Może wówczas nastąpić lokalne pogorszenie jakości powietrza (emisję związków organicznych, pyłu ze śladami metali ciężkich oraz prekursorów ozonu), zwiększenie uciążliwości hałasu.

Oddziaływania transgraniczne nie zostały zidentyfikowane podczas opracowywania Prognozy. Realizacja, co najmniej części z w/w projektów jest prawdopodobna, ale skala i lokalizacja zamierzeń dotychczas nie została ustalona, kierując się zasadą przezorności należało wskazać je jako projekty obciążone ryzykiem wystąpienia prawdopodobnego negatywnego oddziaływania. Należy jednak pamiętać, że podczas przygotowywania stosownych dokumentacji wnioskowych, zgodnie z wymogami polskiego prawa, postępowanie w sprawie oddziaływania na środowisko będzie musiało być przeprowadzone w odniesieniu do każdego z konkretnych zamierzeń, o ile tylko wystąpi taka potrzeba (nie zidentyfikowano rzeczywistych negatywnych oddziaływań). Na etapie

prognozowania zmiany studium nie stwierdzono potrzeby wprowadzenia środków kompensujących.

W zakresie ochrony przeciwpowodziowej istniejące problemy ochrony środowiska zostały wykluczone poprzez:

- a) wyznaczenie terenów zagrożonych falą powodziową, w studium gminy zgodnie z planem ochrony przeciwpowodziowej regionu wodnego,
- b) określenie w studium sposobu zagospodarowania terenów znajdujących się w zasięgu zagrożenia powodziowego, wprowadzając dodatkowe zapisy:
 - na obszarach przepływowych wprowadza się zakaz jakiegokolwiek zabudowy dopuszczając użytkowanie, które nie wpływa na warunki przepływu. Usytuowane tam budynki oraz istniejące w korycie mosty, porty itp. powinny być odpowiednio zabezpieczone przed wodą płynącą z dużą prędkością w czasie powodzi. Jeżeli jednak występuje konieczność wznoszenia na tych terenach budynków, to należy rozpatrywać możliwość zabudowy specjalnej i posadowienia budowli na palach, nasypach itp. Pamiętać należy, by przekrój poprzeczny doliny do poziomu WW był odpowiednio powiększony o powierzchnię zajmowaną przez nowy obiekt. Przekroje WW przed i po zabudowie powinny być sobie równe. Najwłaściwszym wykorzystaniem terenów zaliczanych do tej strefy jest przeznaczenie ich do celów rekreacyjnych jako tereny otwarte: place zabaw, parki, boiska itp. lub jako łąki i pastwiska,

Dodatkowo powinno się wprowadzić ograniczenia:

- zakaz budowy obiektów takich, jak np. szpitale, szkoły, przedszkola, domy opieki społecznej i innych o podobnym charakterze, których użytkownicy nie poradzą sobie sami w czasie zagrożenia i wymagać mogą specjalnej opieki,
- zakaz lokalizacji obiektów stanowiących zagrożenie dla środowiska takich jak: oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów komunalnych, składowiska odpadów niebezpiecznych, magazyny chemiczne, cmentarze komunalne.

Na obszarze objętym zmianą studium nie występują obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków. Przedmiotowy teren nie jest objęty strefą ochrony konserwatorskiej, ochrony ekspozycji, ochrony krajobrazu, również nie obejmuje obszarów krajobrazu integralnie związanego z zespołami i obiektami zabytkowymi.

Realizacja projektowanego dokumentu ze względu na sposób zagospodarowania, skalę oraz położenie terenu nie będzie negatywnie oddziaływać na tereny objęte ochroną prawną oraz korytarze ekologiczne biegnące przez teren gminy Brańsk. W zakresie ochrony przeciwpowodziowej postępowanie będzie zgodne z ustawą Prawo wodne. Zwierzęta zasiedlają wszystkie elementy środowiska naturalnego, jednak wiedza na temat zwierząt dzikożyjących na przedmiotowym terenie jest niepełna. Brak jest kompleksowych opracowań monograficznych, a materiały źródłowe dotyczą wybranych gatunków. Nie prowadzono prac badawczych i inwentaryzacyjnych, obejmujących całą zoocenozę. Takie opracowanie pozwoliłoby na ocenę tendencji zmian w składzie gatunkowym i ich liczebności.

2.4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.

Jednym z celów realizowanych przez zmianę Studium jest jeden z priorytetów Krajowej Polityki Energetycznej - rozwój energetyki opartej na wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii. Podstawowym celem polityki jest pakiet 3x20- zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w bilansie paliwowo-energetycznym kraju do 14 % w 2020 roku w strukturze zużycia nośników pierwotnych. Powyższy cel ma również powiązanie z Polityką Ekologiczną Państwa i jest pochodną

dyrektywy unijnej. Polityka ta zakłada zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska poprzez zastąpienie konwencjonalnych źródeł energii (zmniejszenie emisji CO₂) energią z OZE oraz racjonalną gospodarkę surowcami nieodnawialnymi.

Celami ochronnymi istotnymi dla projektowanego dokumentu jest przestrzeganie ustaleń dotyczących obszarów specjalnej ochrony ptaków i siedlisk (położonych poza terenem gminy i poza analizowanym terenem) oraz obszarów objętych ochroną prawną zgodnie z ustawą o ochronie przyrody. Na analizowanym terenie nie występują formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody. Na terenie gminy Brańsk ochroną objęty jest 1 głąz narzutowy oraz drzewa pomnikowe zlokalizowane poza analizowanym terenem i poza potencjalnym oddziaływaniem założonych zmian w studium. Podczas opracowywania prognozy oddziaływania na środowisko wzięto pod uwagę przebieg granic obszaru Natura 2000 oraz innych terenów objętych ochroną, a także informacje o rzeczywistym występowaniu elementów przyrody, które są w tym obszarze przedmiotem ochrony - a więc siedlisk przyrodniczych oraz gatunków ujętych w załącznikach do Dyrektywy Ptasiej i Siedliskowej. Istotne i wrażliwe na zmiany, z punktu widzenia projektowanego dokumentu są: tereny biologicznie aktywne tworzące system powiązań przyrodniczych, powierzchniowa warstwa gleb, układ hydrologiczny, szczególnie wody gruntowe, istniejąca dendroflora, flora i fauna, powietrze atmosferyczne. Ponadto ważna jest również ochrona korytarzy ekologicznych. Studium uwarunkowań oraz miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego określają kierunki zagospodarowania przestrzennego w sposób wiążący dla organów gminy. Istnienie obszaru Natura 2000 (obszar poza terenem gminy Brańsk) oraz pozostałych elementów objętych ochroną prawną w granicach gminy zostało uwzględnione w sporządzanym przez gminę opracowaniu ekofizjograficznym oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, wytyczającym kierunki polityki przestrzennej gminy. Przyjęte przez gminę kierunki działania respektują cele wyznaczone w dokumentach wyższego rzędu: powiatowych, wojewódzkich i krajowych. Głównym celem zmiany studium jest realizacja inwestycji z poszanowaniem zrównoważonego rozwoju i racjonalnego gospodarowania elementami środowiska. Dolina rzeki Nurzec stanowi jeden z najważniejszych systemów przyrodniczych na terenie gminy Brańsk. Poza jej obszarem jedynie zwarte powierzchnie leśne charakteryzują się znacznym bogactwem i zróżnicowaniem pokrywy roślinnej. Duża zmienność zbiorowisk roślinnych na obszarze doliny jest wywołana czynnikami naturalnymi, związanymi z warunkami siedliskowymi, zwłaszcza stosunkami wodnymi w grupie zbiorowisk hydrogenicznych, a także w dużej mierze ze sposobem użytkowania terenu. W dolinie rzeki Nurzec znajduje się wiele obiektów o dużych walorach przyrodniczych: stanowiska rzadkich roślin oraz ostoje i siedliska lęgowe ptactwa wodnego. Ponadto należy podkreślić podstawową funkcję przyrodniczą tej doliny, nadrzędną do wszystkich innych funkcji. Dolina rzeki Nurzec jest przede wszystkim korytarzem ekologicznym, łączącym naturalne ekosystemy przyrodnicze rozdzielone przez zabudowę. Jest to korytarz poprzez który następuje ciągła wymiana i uzupełnianie populacji gatunków roślin i zwierząt. W szerszym znaczeniu dolina rzeki Nurzec łączy regionalne systemy przyrodnicze związane z dolinami rzek Bugu i Narwi.

Najcenniejsze pod względem przyrodniczym obszary na terenie województwa podlaskiego objęte są ochroną prawną, a chronione obiekty tworzą krajowy system obszarów chronionych (KSOCh), obejmujący parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe i obszary chronionego krajobrazu. Do bardzo istotnych zasobów przyrodniczych kraju należą również kompleksy leśne, nie tylko z uwagi na ich funkcję gospodarczą, sanitarną, czy turystyczną, ale przede wszystkim ze względu na ich różnorodne funkcje przyrodnicze i środowiskotwórcze. Lasy stanowią ostoję ważnych gatunków roślin i zwierząt i są także ważnym elementem korytarzy migracyjnych.

Na obszarze gminy wiejskiej Brańsk projektowany jest główny korytarz ekologiczny będący szlakami migracji zwierząt łącząc Puszcę Białą z Puszcą Mielnicką. Pełni on już teraz ważną rolę w zachowaniu różnorodności biologicznej. Drugi projektowany korytarz, to korytarz uzupełniający,

mający na celu ochronę doliny rzeki Nurzec. Ochrona doliny rzeki Nurzec ma za zadanie utrzymania w niepogorszonej formie czystości rzeki, zasobów nieprzekraczalnych, zapobieganiu podtopieniom oraz zalewaniu fali powodziowej, a także utrzymania naturalnego korytarza migracyjnego roślin i zwierząt na dorzeczu rzeki Bug. Połączenie jest istotne dla rozwoju i utrzymania stabilności populacji zagrożonych gatunków.

Najbliżej położonym obszarem Natura 2000 powiązany z rzeką Nurzec jest ostoja obejmująca górny odcinek doliny rzeki Nurzec, pomiędzy miejscowościami Kleszczele i Nurzec. Projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Ostoja w Dolinie Górnego Nurca” (PLH 200021) to niewielka ostoja o powierzchni ok. 4 000 ha. Obejmuje rozległy, zwarty kompleks zmeliorowanych łąk torfowych w szerokim obniżeniu terenu. Rozpościera się wzdłuż rzeki Nurzec. Jest to jedna z ostoi: derkacza, błotniaka łąkowego i rycyka, a także obszar lęgowy cietrzewia. Gospodarka rolna w dolinie ma nadal charakter ekstensywny. Większość obszaru stanowią łąki i pastwiska. Kluczowymi zagrożeniami dla ostoi są: wczesny termin wykaszania łąk, użytkowanie dużych obszarów jednocześnie bez pozostawienia fragmentów nie koszonych, uprawa łąk nawożenie. Innymi zagrożeniami dla ostoi są: przesuszanie terenu na skutek szybkiego odpływu wód systemem rowów melioracyjnych oraz brak możliwości piętrzenia wody, zanik ekstensywnego wypasu bydła, wyręb starodrzewu. Obecnie dla tej ostoi nie ma sporządzonego planu ochrony. Sposób zagospodarowania ujęty w zmianie studium nie będzie miał negatywnego wpływu na tą ostoję.

Na analizowanym obszarze nie odnotowano cennych siedlisk przyrodniczych chronionych w ramach Natura 2000 i wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz stanowisk gatunków roślin naczyniowych wymienionych w załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG, jak również roślin objętych ochroną częściową zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną. Na obszarach będących w nadzorze nadleśnictwa Rudka (na podstawie danych pozyskanych z Nadleśnictwa Rudka) stwierdzono: dwa siedliska bobra europejskiego (kod Natura 2000 - 1337) jeden poniżej miejscowości Patoki, drugi w okolicach miejscowości Prusanka; jedno siedlisko kumaka nizinnego (kod Natura 2000 -)1188 w okolicach miejscowości Rudka, jedno siedlisko „niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (kod Natura 2000 - 6510) w okolicach miejscowości Załuskie Koronne.

Zmiana sposobu użytkowania terenów objętych zmianą studium, ze względu na lokalny charakter, wielkość oraz sposób oddziaływania nie będzie miała potencjalnego negatywnego oddziaływania na obszary objęte ochroną prawną. W przypadku realizacji farm wiatrowych bardziej wnikliwa analiza oddziaływania na pozostałe formy ochrony położone poza terenem gminy, w tym obszary objęte NATURĄ 2000 będzie miała miejsce podczas projektu realizacji inwestycji w ramach przeprowadzenia postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Na tym etapie organy opiniujące będą rozważać potrzebę sporządzenia raportu oddziaływania na Naturę 2000. W przypadku stwierdzenia negatywnego oddziaływania na obszary chronione zostanie zawężona lokalizacja, bądź zmienione rozwiązania techniczno-technologiczne. W związku z powyższym cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu będą zachowane, a obszary objęte NATURĄ 2000 zachowane w stanie nie pogorszonej.

Istotne i wrażliwe na zmiany, z punktu widzenia projektowanego dokumentu są: tereny biologicznie aktywne tworzące system powiązań przyrodniczych, w tym powierzchniowa warstwa gleb, układ hydrologiczny, szczególnie wody gruntowe, istniejąca dendroflora, flora i fauna, powietrze atmosferyczne. Z punktu widzenia projektowanego dokumentu ważnymi celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu wspólnotowym, krajowym i lokalnym jest również utrzymanie norm odnośnie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, powietrza atmosferycznego oraz jakości wód powierzchniowych i podziemnych określonych w przepisach szczególnych oraz dokumentach strategicznych wymienionych w punkcie 1.1 przedmiotowej

prognozy.

Realizacja dopuszczonego sposobu zagospodarowania spowoduje zmianę ukształtowania powierzchni ziemi. W tym przewidziana i kontrolowana eksploatacja kopalni ograniczona działaniami ochronnymi polegającymi na zdjęciu warstwy humusowej a w etapie końcowym sukcesywnej wskazanej rekultywacji, pozwoli na działanie w myśl zasady zrównoważonego rozwoju.

Przedmiotowa zmiana studium części obszaru gminy Brańsk stanowi dokument planistyczny o lokalnym znaczeniu. Ze względu na położenie oraz planowany sposób zainwestowania, realizacja dokumentu nie będzie miała negatywnego wpływu na cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.

2.5. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne - z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Należy tutaj podkreślić, iż kwalifikację różnego rodzaju oddziaływań często trudno określić. Sformułowania nie precyzują jednoznacznie przedziału czasowego, ani charakteru oddziaływań. Warto zatem zaakcentować, że opis wszelkich uciążliwości ze strony projektu dokumentu planistycznego nie musi uwzględniać wszystkich oddziaływań, ponieważ przy wielu przedsięwzięciach pewne rodzaje uciążliwości nie będą występować na żadnym z etapów: realizacji, eksploatacji czy ewentualnej likwidacji. Mając na uwadze, iż przy sporządzaniu prognozy oddziaływania na środowisko nie ma obowiązku przedstawiania analiz i ocen oddziaływania na poszczególne elementy środowiska w postaci graficznej, a także mając na uwadze dostępne materiały (ekofizjografia oraz mapy poszczególnych instytucji w tym poszczególnych ministerstw oraz lasów państwowych) zaopatrzone w graficzne przedstawienie stanu istniejącego, odstąpiono od powielania rozwiązań w formie kartograficznej.

Zapisy zmiany Studium zawierają ustalenia ogólne dotyczące kształtowania i ochrony środowiska oraz zasad zabudowy czy infrastruktury technicznej. Realizacja tych zapisów ma znaczenie dla określenia potencjalnego wpływu planowanych działań inwestycyjnych na środowisko przyrodnicze. Na granicach funkcji chronionych muszą być spełnione wszystkie określone przepisami normy. Zastosowane rozwiązania projektowo budowlane muszą zapewniać na granicy funkcji mieszkaniowych warunki akustyczne zgodne z obowiązującymi przepisami.

Na obszarze objętym zmianą studium występują złoża kopalni pospolitych - kruszywa naturalnego, na które wydawane są koncesje wydobywcze. Dopuszcza się powierzchnię eksploatację kopalni na warunkach określonych w koncesji, jako zagospodarowanie tymczasowe w granicach wydzielen wewnątrznych obejmujących złoża. Obowiązuje zachowanie filarów ochronnych określonych na podstawie prawa górnictwa i geologicznego oraz obowiązuje rekultywacja istniejących terenów zdegradowanych po wyrobiskowych w kierunku zgodnym z ustaleniami szczegółowymi dla terenu elementarnego oraz na podstawie przepisów odrębnych.

Zainwestowanie na omawianym terenie nie wpłynie na zmiany warunków klimatu lokalnego. Realizacja ustaleń zmiany studium, a następnie projektu planu nie wpłynie negatywnie na żadną formę ochrony przyrody ustanowioną na mocy ustawy o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 r. (Dz.U. Nr 92, poz.880). Z lokalnym, bezpośrednim zubożeniem lub zlikwidowaniem istniejącej roślinności spotkamy się w miejscu przeznaczonym pod eksploatację kruszywa na terenach dotychczas niezabudowanych i nieuzbrojonych. Naturalne zbiorowiska roślinne zastępowane będą roślinnością rodzimą w wyniku rekultywacji terenu powydobywczego. Oddziaływaniem pośrednim

w odniesieniu do siedlisk flory i fauny na terenach zielonych (biologicznie czynnych) bezpośrednio przyległych do powierzchni nieprzepuszczalnych może być podsuszenie gruntów. Mimo utraty istniejących siedlisk, w tym wycinki lasu, nie prognozuje się istotnych negatywnych strat dla bioróżnorodności ze względu na zachowanie od trwałego zainwestowania korytarzy ekologicznych przyrodniczego systemu gminy. Ponadto nowe zalesienia będą miały oddziaływanie pozytywne.

Pozostawienie otwarcia krajobrazowego stanowi istotny element zagospodarowania o szczególnym znaczeniu dla kształtowania przestrzeni w tym rejonie. Przewidziane rozwiązania planistyczne prowadzić będą zatem do właściwych i racjonalnych procesów zainwestowania i przyczynią się do uporządkowania krajobrazowych wnętr architektonicznych po zakończeniu eksploatacji terenu przekształconego. Poprawi się stan krajobrazu w odniesieniu do terenów powyrobowiskowych i obszarów eksploatacji złóż kruszywa. W przypadku farm wiatrowych powstanie nowych elementów w krajobrazie tylko dla niektórych wydaje się destrukcyjny. Przekształcenia określone dokładniej poprzez ramy planu miejscowego wpłyną zatem w ogólnym stanie pozytywnie na otaczający krajobraz zarówno w postaci estetycznej i ekologicznej. Bezpośredni ale krótkotrwały lub chwilowy charakter, może mieć uciążliwość akustyczna związana z fazą budowy i eksploatacji. Warunki klimatu akustycznego zmienią się w niewielkim stopniu jedynie w obrębie zakładu górniczego. Poziom hałasu wzrośnie jedynie z powodu wzmożonego ruchu samochodowego. Zasięg uciążliwości dla środowiska działalności gospodarczej, prowadzonej na danym terenie, winien być bezwzględnie ograniczony do obszaru, do którego inwestor posiada tytuł prawny, a znajdujące się w nim pomieszczenia przeznaczone na pobyt ludzi, winny być wyposażone w środki techniczne ochrony przed tymi uciążliwościami. Ze względu na charakter planowanych inwestycji i dostępne rozwiązania techniczno-technologiczne nie przewiduje się zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych. Mając na uwadze powyższe nie prognozuje się możliwości wystąpienia wzajemnych negatywnych oddziaływań pomiędzy poszczególnymi elementami środowiska. Oddziaływania skumulowane będą dotyczyły poziomu hałasu.

Największy wpływ na zmiany zachodzące w środowisku i dla zdrowia ludzi mają inwestycje: rozbudowa zabudowy mieszkaniowej i produkcyjnej oraz modernizacji szlaków komunikacyjnych. Negatywne zmiany i przekształcenia środowiska związane są z etapem powstawania nowego zainwestowania powodującym wzrost presji w okresie jego funkcjonowania.

Tabela: Wpływ realizacji ustaleń dokumentu na poszczególne elementy środowiska

^L P	Elementy środowiska	Sposób oddziaływania	Ocena skutków ¹
1	Różnorodność biologiczna	- likwidacja bioróżnorodności na terenie górniczym w poszczególnych etapach, na terenie lokalizacji obiektów i utwardzonych dojazdów, - kształtowanie powierzchni terenu podczas etapu realizacji i rekultywacji,	ZB, ZS, D ZW, D +++++
2	ludzie	-kształtowanie powierzchni terenu podczas etapu realizacji i rekultywacji w związku z tym hałas, - zwiększenie poziomu hałasu i zanieczyszczenia powietrza w wyniku ruchu samochodowego,	ZS, D

3	zwierzęta	- kształtowanie powierzchni terenu podczas etapu realizacji w związku z tym hałas, - możliwe negatywne oddziaływanie na zwierzęta latające poprzez zagrożenie kolizją powietrzną, - możliwe wyemigrowanie na tereny sąsiednie, likwidacja fauny glebowej,	ZB,ZP,St lub D
4	rośliny	- częściowa likwidacja występującej roślinności na etapie realizacji, - adaptacja pozostałej roślinności, - nowe nasadzenia na etapie rekultywacji,	ZB,D,St ZW +++++
5	woda	- możliwe ewentualne spływy i infiltracja zanieczyszczonych wód opadowych z powierzchni utwardzonych, - w zależności od głębokości eksploatacji oraz sposobu wydobycia, w tym stosowania urządzeń mechanicznych istnieje możliwość zakłócenia układu	ZB,D
		funkcjonowania wód w głębszych ewentualnie zanieczyszczenia w przypadku awarii urządzeń,	
6	Powietrze i hałas	- wzrost emisji zanieczyszczeń i hałasu z powodu ruchu pojazdów,	ZB, Ś,
7	powierzchnia ziemi	- odkrywkowa eksploatacja spowoduje trwałe przekształcenia terenu, pierwotna rzeźba ulegnie całkowitemu przekształceniu, - ingerencja w warstwę glebową podczas realizacji, - zrównania, wykopy, nasypy itp. - kształtowanie powierzchni terenu podczas rekultywacji,	ZB, D, St,
8	krajobraz	- zmiana krajobrazu na etapie realizacji i eksploatacji, - pojawią się nowe obiekty budowlane znaczących rozmiarów, - negatywny skutek wizualny, - grunty rolne zostaną wyłączone z produkcji, - na etapie rekultywacji powstanie nowy element w krajobrazie w postaci zbiornika wodnego oraz terenu leśnego,	ZB, D, St ,N ZB, St +++
9	Obszary prawnie chronione	Realizacja planu nie będzie miała potencjalnego negatywnego wpływu na stan środowiska w obszarach objętych ochroną prawną, nie występują na terenie objętym planem,	

10	klimat	- ograniczenie emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych poprzez produkcję OZE,	ZP,D,P +++++ lub brak znaczącego oddziaływania
11	zasoby naturalne	- zmniejszenie zgodnie z odrębnymi decyzjami i zezwoleniami,	ZB,St
12	zabytki	- nie występują ,	-
13	dobry materiał		Brak znaczącego oddziaływania.

Ocena wpływu na środowisko:

++++ pozytywny w bardzo wysokim stopniu; +++ pozytywny w wysokim stopniu; ++ pozytywny w średnim stopniu; + pozytywny w ograniczonym zakresie; + pozytywny w minimalnym zakresie; ZB znaczące bezpośrednie, ZP znaczące pośrednie, ZW znaczące wtórne, ZS znaczące skumulowane, K -krótkoterminowe, Ś średnioterminowe, D długoterminowe, St stałe oddziaływanie, Ch chwilowe oddziaływanie, P pozytywne, N negatywne

Do czynników warunkujących ocenę skali ryzyka, pod kątem ich ewentualnego wpływu na środowisko przyrodnicze oraz zdrowie ludzi przyjęto:

- sąsiedztwo obszarów wrażliwych: ustanowionych form ochrony przyrody oraz układu hydrologicznego,
- odległość planowanej inwestycji od granic obszarów wrażliwych oraz odległość między takimi obszarami, jeżeli inwestycja jest lokalizowana między nimi,
- wzajemne relacje między różnymi obszarami wrażliwymi - łączące je ewentualnie korytarze ekologiczne, trasy migracyjne zwierząt i ptaków, wzajemne współzależności w ekosystemie,
- zasoby naturalne,
- obecność siedlisk ludzkich, stopień ich rozproszenia, wzajemne relacje przestrzenne i infrastrukturalne,
- stopień antropogenizacji, istniejące plany rozwoju i zagospodarowania przestrzennego,
- zapisy planów ochrony istniejących form ochrony przyrody,
- plany utworzenia nowych obszarów ochrony przyrody, w szczególności w ramach sieci Natura 2000,
- naturalne i antropogeniczne bariery ekologiczne,
- struktura upraw rolnych i nieużytków, użytków ekologicznych, terenów leśnych.

Mając na uwadze powyższe oraz przeprowadzoną ocenę oddziaływania na środowisko poprzez sporządzoną prognozę oddziaływania na środowisko zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk, na terenie objętym zmianą studium stwierdza się brak występowania znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko i zdrowie ludzi, w tym na obszary objęte ochroną prawną, w szczególności na cele, przedmiot ochrony a także integralność i spójność obszarów Natura 2000 oraz korytarzy ekologicznych.

III. PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ

3.1. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.

Obszar objęty zmianą studium między innymi spełnia postulaty w zakresie wdrażania projektów

mających na celu wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych. Należy do obszarów bogatych w zasoby energii wiatrowej, a zróżnicowanie topografii terenu zwiększa potencjał wiatrowy. Ingerencja aspektów ekologicznych z zagospodarowaniem przestrzennym powinna opierać się o uwzględnienie selektywnego dostępu do terenów cennych przyrodniczo zgodnie z odpowiednimi procedurami lokalizacyjnymi chroniącymi tereny cenne przyrodniczo przed zainwestowaniem. Wobec powyższego w projekcie zmiany studium zastosowano rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko. Przy analizowaniu oddziaływań przyjęto następujące niżej wymienione założenia. Wzrost wykorzystania energii odnawialnej jest konieczny z uwagi na ograniczoność zasobów kopalnych surowców energetycznych i potrzebę przeciwdziałania zmianom klimatycznym. Elektrownie wiatrowe stanowią przyjazną środowisku technologię wytwarzania energii elektrycznej, pozwalającej na redukcję emisji CO₂, SO₂, tlenków azotu i pyłów, uniknięcie powstawania odpadów stałych i gazowych, odorów i ścieków, a także zanieczyszczenia gleby i degradacji terenu, które towarzyszą produkcji energii przez źródła konwencjonalne. Realizacja projektów farm wiatrowych może negatywnie oddziaływać na środowisko, w tym na awifaunę, szczególnie w przypadku niewłaściwie zlokalizowanych obiektów.

Wzięto również pod uwagę wytyczne w zakresie oddziaływania elektrowni wiatrowych na ptaki oraz tymczasowe wytyczne dotyczące oceny oddziaływania elektrowni wiatrowych na nietoperze. Podstawowe znaczenie dla minimalizacji ewentualnych negatywnych oddziaływań elektrowni wiatrowych na ptaki ma właściwy wybór lokalizacji, w szczególności unikanie lokalizowania:

- na obszarach użytkowanych intensywnie przez ptaki,
- w miejscach koncentracji występowania gatunków znanych ze swej kolizyjności, takich jak drapieżne, mewy i rybitwy, migrujące nocą, sowy,
- w miejscach koncentracji ptaków blaskodziobych oraz siewkowych,
- na obszarach wyjątkowo cennych dla awifauny lęgowej.

W ramach dobrych praktyk zalecane jest każdorazowo wykonywanie oceny oddziaływania projektów wiatrowych na ptaki, której zakres powinien być dostosowany do specyfiki projektu oraz jego lokalizacji. Przepisy prawne przewidują również specjalną procedurę OOS dla projektów mogących znacząco oddziaływać na obszary Natura 2000. Procedura oceny oddziaływania elektrowni wiatrowych na ptaki i nietoperze jest wieloetapowa. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest dokumentem planistycznym wytyczającym jak sama nazwa mówi kierunki zagospodarowania. Bardziej szczegółowe wytyczne dotyczące lokalizacji są opracowywane na późniejszych etapach i każdorazowo poddawane ocenie oddziaływania na środowisko. Mając na uwadze powyższe przyjęto rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru:

- procedura oceny oddziaływania elektrowni wiatrowych na ptaki i nietoperze powinna być przeprowadzona na etapie sporządzania planu zagospodarowania przestrzennego - monitoring przedrealizacyjny,
- ilość i lokalizacja poszczególnych elektrowni uzależniona jest od wykluczenia znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000,
- nie przewiduje się kompensacji przyrodniczej - oddziaływanie farmy wiatrowej powinno zamknąć się w granicach wyznaczonych w studium jako tereny pod lokalizację elektrowni wiatrowych,
- farma wiatrowa na terenie gminy nie powinna przekroczyć mocy nominalnej 100 MW,
- niezalesianie terenów, na których staną turbiny,
- w przypadku stwierdzenia występowania nietoperzy w liniowych elementach krajobrazu odsunięcie lokalizacji elektrowni wiatrowej na odległość 200 m,

- lokalizacji nowych obiektów należy dokonywać z uwzględnieniem ochrony wód podziemnych i powierzchniowych z dostosowaniem do struktur hydrogeologicznych,
- lokalizacja elektrowni wiatrowych nie może powodować przekroczenia akustycznych standardów jakości środowiska na terenach istniejącej i planowanej zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej,
- odsunięcie dopuszczalnej lokalizacji masztu od zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej na odległość min. 500 m,
- odsunięcie lokalizacji elektrowni wiatrowych od obszarów NATURA 2000 oraz innych form ochrony przyrody na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji przyrodniczej i ornitologicznej.

Projektowana zmiana studium obejmuje teren odporny na planowane zmiany w środowisku. Warunki ekofizjograficzne wskazują jego przydatność do przeznaczenia na wskazane cele. Jednakże jego położenie w sąsiedztwie terenów chronionych (zlokalizowanych poza obszarem gminy) wymaga szczególnej ostrożności w podejmowaniu decyzji lokalizacyjnej poszczególnych elektrowni wiatrowych. Obszar położony jest poza głównymi korytarzami przelotów ptaków migrujących. Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, że realizacja inwestycji planowanych w zmianie studium nie będzie znaczącym zagrożeniem dla ptaków i innych zwierząt. Ze względu na pracę elektrowni część populacji może przenieść się na obszar bardziej im sprzyjający. Jako rozwiązania zapobiegające negatywnym skutkom oddziaływania inwestycji, przede wszystkim emisji hałasu, granice obszaru objętego zmianą studium odsunięto od zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej oraz zwartej kompleksu lasów. Przy uwzględnieniu przedstawionych uwarunkowań projektowana zmiana studium w bilansie korzyści i zagrożeń powinna być oceniona jako korzystna. Biorąc pod uwagę dotychczasowe użytkowanie, analizę poszczególnych elementów środowiska naturalnego, formy ich ochrony, zapisy studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, przydatność wyznaczonej części obszaru gminy Brańsk dla pełnienia funkcji użytkowych - farma wiatrowa - wydaje się właściwa. Ze względu na położenie i charakter zainwestowania proponowany w studium, nie przewiduje się kompensacji przyrodniczej negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru. Ocena aspektu oddziaływania na Naturę 2000 wymaga zawsze uzgodnienia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska. Jeżeli zostanie stwierdzone ryzyko znaczącego oddziaływania na środowisko, to zgodnie z ustawą OOŚ sporządzany jest osobny raport o oddziaływaniu na Naturę 2000 lub raport oddziaływania na środowisko, w którym uwzględnione jest oddziaływanie na Naturę 2000. Ze względu na położenie omawianego terenu, każde zamierzenie inwestycyjne zostanie ocenione w odniesieniu do oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 w indywidualnym postępowaniu administracyjnym. Specyfika ocen oddziaływania na środowisko terenów powiązanych z obszarami Natura 2000 polega na sekwencyjności i wieloetapowej procedurze, mającej na uwadze cel ochrony (integralność) obszaru Natura 2000. W prowadzonych postępowaniach, oceniających możliwość realizacji zamierzenia inwestycyjnego, priorytetem jest uniknięcie negatywnego oddziaływania, jeśli jest to niemożliwe - zminimalizowania oddziaływania, a jeśli one są nieskuteczne - kompensacja przyrodnicza.

Dla planowanych kierunków zagospodarowania przedmiotowego terenu przewiduje się prowadzenia oddzielnego monitoringu środowiska. Problematyka ta dotyczy wybranych inwestycji, zarówno z uwagi na wymogi prawne, jak i na ich rodzaj. W przypadku odkrycia - podczas prowadzenia robót budowlanych lub ziemnych - przedmiotu, co do którego istnieje przypuszczenie, iż jest on zabytkiem, należy wstrzymać wszelkie roboty mogące uszkodzić lub zniszczyć odkryty przedmiot, zabezpieczyć ten przedmiot i miejsce jego odkrycia przy pomocy dostępnych środków i niezwłocznie zawiadomić o tym wojewódzkiego konserwatora zabytków lub Wójta Gminy.

W przypadku terenów przeznaczonych pod powierzchnią eksploatację surowców

mineralnych planowana zmiana użytkowania nie powoduje znaczących zmian w środowisku poza terenem, do którego Inwestor posiada tytuł prawny. Oddziaływanie projektowanego zakładu górniczego na środowisko zamknie się w granicach terenu, do którego Inwestor ma tytuł prawny. Przewiduje się, że w wyniku prowadzenia eksploatacji nie będą powstawały na terenie złoża odpady przemysłowe, nie będą wytwarzane ścieki przemysłowe, ani też nie będą emitowane substancje lotne zagrażające środowisku naturalnemu za wyjątkiem spalin pochodzących z pojazdów i maszyn pracujących przy załadunku i wydobywaniu, które biorąc pod uwagę sposób zagospodarowania sąsiedztwa, będzie miało znikome znaczenie. Nadkład, przerosty skał płonnych i inne odpady mineralne zostaną wykorzystane do rekultywacji wyrobiska. Po zakończonej eksploatacji w obrębie wyrobiska przeprowadzone zostaną prace rekultywacyjne mające na celu przywrócenie wartości użytkowej poprzez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, umocnienie skarp oraz odpowiednie zagospodarowanie prawdopodobnie w kierunku leśnym. Racjonalna gospodarka złożem prowadzona zgodnie z założeniami projektowymi pozwoli na gospodarcze wykorzystanie udokumentowanej kopaliny bez obciążenia środowiska. Poza granicami udokumentowanego złoża zgodnie z "PN- G-02100 Górnictwo odkrywkowe, szerokość pasów ochronnych wyrobisk odkrywkowych" należy pozostawić pasy ochronne od sąsiednich nieruchomości gruntowych. Realizacja przedsięwzięcia nie wymaga przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej.

Ze względu na położenie i charakter zainwestowania proponowany w zmianie studium, nie przewiduje się kompensacji przyrodniczej negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru. Teren będący przedmiotem opracowania nie podlega ochronie prawnej ze względu na przepisy ustawy o ochronie przyrody. Na omawianym terenie nie występują inne formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ustawy o ochronie przyrody.

Przy realizacji miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w celu ograniczenia i minimalizacji ewentualnych negatywnych oddziaływań na środowisko i zdrowie ludzi, należy uwzględnić poniższe ustalenia:

- nie należy lokalizować przedsięwzięć, które w wyniku przeprowadzonej oceny oddziaływania na środowisko lub na obszar Natura 2000 zostaną zakwalifikowane jako znacząco negatywnie oddziałujące,
- na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią należy przestrzegać przepisów prawa wodnego,
- eksploatację złoża kopaliny należy prowadzić w sposób gospodarczo uzasadniony zgodnie z projektem zagospodarowania złoża oraz planem ruchu zakładu górniczego, przy zapewnieniu racjonalnego wydobywania i zagospodarowania kopaliny,
- podczas eksploatacji i rekultywacji w odniesieniu do przemieszczanych mas ziemnych prowadzić gospodarkę bezodpadową, nadkład w całości wykorzystać do rekultywacji terenu poeksploatacyjnego,
- w czasie eksploatacji złoża w części zawodnionej nie dopuścić do zanieczyszczenia substancjami ropopochodnymi,
- rekultywację należy wykonywać na bieżąco zgodnie z projektem technicznym oraz wymogami ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- po zakończeniu eksploatacji i rekultywacji obszar inwestycji należy zabezpieczyć przed ewentualnym składowaniem odpadów,
- prowadzona eksploatacja kruszywa nie może wpływać na pogorszenie stanu czystości wód gruntowych,
- zmiany ukształtowania terenu nie mogą powodować zmiany kierunku odpływu wody opadowej ze szkodą dla gruntów sąsiednich,
- ochroną należy objąć istniejące lokalne powiązania przyrodnicze,
- ograniczyć ewentualną wycinkę drzew do niezbędnego minimum,

- do czasu wybudowania kanalizacji zbiorczej obowiązek odprowadzania ścieków komunalnych do szczelnego zbiornika i systematycznego opróżniania przez firmy posiadające stosowne zezwolenia,
- obowiązek gromadzenia i gospodarowania odpadami komunalnymi w sposób selektywny, w miejscach wyznaczonych zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi,
- zakaz gromadzenia odpadów w wyrobiskach poeksploatacyjnych,
- dbać o ochronę powietrza atmosferycznego poprzez stosowanie urządzeń spełniających obowiązujące normy dotyczące emisji spalin,
- dbać o ochronę klimatu akustycznego poprzez obowiązek przestrzegania dopuszczalnych poziomów hałasu, zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi,
- podczas rekultywacji należy wprowadzić roślinność gatunków rodzimych,
- ochrona przed szkodliwym elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym od urządzeń elektroenergetycznych powinna być prowadzona zgodnie z obowiązującymi przepisami szczególnymi,
- należy zapewnić nienaruszalność terenów sąsiednich z uwzględnieniem pasów ochronnych od strony sąsiednich działek nie będących własnością inwestora oraz zaprojektować odpowiednie kąty nachylenia skarp zapewniając ich stateczność celem wyeliminowania osuwisk, zgodnie z normami górniczymi,
- w przypadku odkrycia - podczas prowadzenia robót budowlanych lub ziemnych - wykopalisk archeologicznych lub przedmiotu, co do którego istnieje przypuszczenie, iż jest on zabytkiem, należy wstrzymać wszelkie roboty mogące uszkodzić lub zniszczyć odkryty przedmiot, zabezpieczyć ten przedmiot i miejsce jego odkrycia przy pomocy dostępnych środków i niezwłocznie zawiadomić o tym wojewódzkiego konserwatora zabytków lub Wójta Gminy.

3.2. Biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Dyrektywa 2001/42/WE stawia wymóg wskazania propozycji rozwiązań alternatywnych w analizie środowiskowej. Jednak specyfika dokumentu jakim jest Studium uwarunkowań oraz wysoki stopień ogólności programowania zawartych w nim działań nie pozwala na wskazywanie konkretnych wariantów. Zaznaczyć przy tym należy że część działań ma charakter proekologiczny, zmierzający do poprawy stanu środowiska lub obojętny dla środowiska. W związku z tym nie celowe jest wskazywanie rozwiązań alternatywnych. W odniesieniu do grupy działań stwarzających możliwość potencjalnego negatywnego oddziaływania na środowisko naturalne zostały zidentyfikowane zagrożenia i na etapie realizacji działań, powinny być zastosowane rozwiązania minimalizujące lub kompensujące negatywne skutki. Przyjmując jako jedyne kryterium oceny środowiskowej pozytywny efekt w zakresie poprawy stanu i ochrony środowiska należałoby wskazać realizację w ramach zmiany studium tylko tych działań, których przedmiotem jest środowisko przyrodnicze, rezygnując z działań wspierających gospodarkę oraz infrastrukturę komunikacyjną i energetyczną, ponieważ w tych działaniach występują negatywne wpływy na środowisko naturalne.

Studium uwarunkowań jest dokumentem, który pełni rolę koordynacyjną, a równocześnie określa politykę gminy w zakresie gospodarki przestrzennej. Wyznaczenie zmian w studium w obrębie jednej gminy wykluczyło rozważania alternatywnych lokalizacji. Obszar objęty zmianą studium został zaproponowany w wyniku zgłaszanych uwag przez mieszkańców gminy oraz instytucje. W związku z tym alternatywą było odstąpienie od sporządzenia studium.

W trakcie prowadzonych prac nad sporządzeniem dokumentacji były prowadzone analizy skutecznej ochrony gatunków i siedlisk przyrodniczych oraz konsultacje branżowe prowadzące do wyboru najbardziej optymalnego wariantu. Ze względu na przedmiot ochrony cennych terenów wraz z otuliną oraz obszaru Natura 2000 (poza terenem gminy), a także korytarzy ekologicznych, podstawą do wyboru omawianego wariantu były dokumenty źródłowe opisujące stan środowiska naturalnego ze szczególnym uwzględnieniem konieczności ochrony gatunków i siedlisk występujących na obszarach włączonych do Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000. Skala przedsięwzięcia oraz wielkość zajmowanego terenu w wyniku realizacji planowanych inwestycji oraz ich wzajemne proporcje zostały dostosowane do ograniczeń wynikających ze specyfiki omawianego obszaru. Narzędziem do wyboru optymalnej opcji była wielokryterialna analiza wariantowa pojawiająca się w trakcie opracowywania dokumentu. Następnie wyodrębniono uwagi w zależności od roli dla planowanego kierunku zagospodarowania oraz środowiska, co umożliwiło obiektywne porównanie zadanych opcji, a następnie wybór rozwiązania najkorzystniejszego. Ze względu na zmianę studium skupiono się nad wariantowaniem realizacyjnym, możliwymi rozwiązaniami technicznymi i technologicznymi biorąc pod uwagę wariant „0”. W obecnie sporządzanym projekcie przyjęto wariant będący kompromisem pomiędzy potrzebami regionu, a zachowaniem walorów krajobrazowych oraz wartości przyrodniczych. W opracowanym dokumencie zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi przyjęto rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko oraz zdrowie ludzi poprzez powyższe ustalenia.

Równoważenie procesów rozwojowych na poziomie regionalnym z zachowaniem obszarów chronionych, w tym Natura 2000 oraz w zidentyfikowanych obszarach problemowych ochrony przed powodzią wymaga w pierwszej kolejności skoordynowania planowania i programowania ich rozwoju na poziomie krajowym i regionalnym. Korelacji wymagają ustalenia następujących dokumentów (które powinny być opracowane zgodnie z wymogami prawa do 2016 roku):

- plan ochrony powodziowej oraz przeciwdziałania skutkom suszy,
- plan zarządzania ryzykiem powodziowym,
- plan gospodarowania wodami w obszarach dorzeczy,
- warunki korzystania z wód regionu wodnego,
- plan zadań ochronnych obszarów Natura 2000.

Na omawianym terenie nie występują formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ustawy o ochronie przyrody z wyjątkiem drzew pomnikowych i głązu narzutowego. Ocena aspektu oddziaływania na Naturę 2000 wymaga zawsze uzgodnienia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska. Jeżeli zostanie stwierdzone ryzyko oddziaływania, to zgodnie z ustawą OOŚ sporządzany jest osobny raport o oddziaływaniu na Naturę 2000 lub raport oddziaływania na środowisko, w którym uwzględnione jest oddziaływanie na Naturę 2000. Ze względu na położenie omawianego terenu, potencjalne zamierzenie inwestycyjne zostanie ocenione w odniesieniu do oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko lub na obszar Natura 2000 w indywidualnym postępowaniu administracyjnym. Oprócz indywidualnego oceniania poszczególnych przedsięwzięć na etapie ocen oddziaływania na środowisko, w celu analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu, co kilka lat należałoby uaktualnić ekofizjografię dla gminy Brańsk z uwzględnieniem wielokryterialnej i sparametryzowanej analizy oddziaływań przyrodniczych, opartych na rzetelnych danych naukowych, gdzie niezbędnym będzie określenie sposobu monitoringu skuteczności działań ochronnych na obszarach objętych ochroną.

Podczas prac zmierzających do sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko, napotkano trudności wynikające z niedostatków techniki oraz luk we współczesnej wiedzy. Polegały one na braku szczegółowej inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych oraz odległości aktualnych miejsc gniazdowania ptaków będących przedmiotem ochrony w obrębie całej gminy. Problem oceny środowiskowej pod względem zagrożenia powierzchni ziemi, roślin, zwierząt oraz

krajobrazu wynika przede wszystkim z niemożności przeprowadzenia dokładnych oszacowań przyszłych strat ekologicznych, a w szczególności w ocenie oddziaływania skumulowanego inwestycji. Ocena taka pozwala przedstawić jedynie prawdopodobieństwo wystąpienia określonych przekształceń, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji przedsięwzięcia, zwłaszcza przekształceń bezpośrednich. Powoduje to często subiektywną ocenę potencjalnych zmian środowiska, głównie w stosunku do oceny strat krajobrazowych, wartości wizualno-estetycznych, czy też zmian w funkcjonujących siedliskach roślinno-zwierzęcych. Z powodu braku obiektywnych metod waloryzacji złożonych oddziaływań i konieczności zastosowania metod eksperckich, te właśnie kwestie stanowiły podstawową trudność w opracowaniu niniejszej prognozy. Stan wiedzy na temat śmiertelności ptaków w wyniku kolizji z liniami elektroenergetycznymi oraz farmami wiatrowymi nie pozwolił na precyzyjne określenie strat w awifaunie, które może powodować zrealizowana inwestycja. Przeszkodą w ocenie oddziaływania inwestycji na owady, płazy, gady i ryby był brak publikowanych inwentaryzacji terenowych oraz badań dotyczących występowania populacji. W celu wyeliminowania ryzyka niewłaściwej oceny, pomimo braku pewnych danych lub niejednoznaczności wyników, zastosowano najbardziej wrażliwe metody waloryzacji oddziaływań oparte o publikowaną wiedzę i doświadczenie ekspertów w poszczególnych dziedzinach.

Ze względu na brak wymogów prawnych oraz sporządzoną mapę będącą załącznikiem do uchwały zmieniającej studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk odstąpiono od przedstawienia zagadnień w formie kartograficznej.

IV. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM (podsumowanie i wnioski)

Przedmiotem niniejszego opracowania jest identyfikacja i analiza prognozowanych oddziaływań na środowisko dokumentu planistycznego, na podstawie: uchwały Nr VII/56/11 Rady Gminy Brańsk z dnia 21 września 2011 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk oraz uchwały nr X/89/12 Rady Gminy Brańsk z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk a także Uchwał Rady Gminy Brańsk: Nr XII/102/12 i XII/104/12 z dnia 27 czerwca 2012 r. w sprawie zmian poprzednio podjętych uchwał.

Zakres terytorialny opracowania obejmuje gminę wiejską Brańsk oraz tereny sąsiednie w obszarze, na którym mogłyby skutkować ustalenia niniejszego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego po wprowadzeniu zmian (w dalszej części prognozy oddziaływania na środowisko zwanym „Studium”).

Zakres oraz stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu studium, został uzgodniony w myśl art. 53 ustawy OOS:

- I. Uchwała nr VII/56/11 Rady Gminy Brańsk z dnia 21 września 2011 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk:
 - a) Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku
- pismem znak: WOOS-I.411.1.73.2011.AR z dnia 23 grudnia 2011 r. uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk,
 - b) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bielsku Podlaskim
- pismem znak: NZ 4703-1/11/1/2011 z dnia 20 grudnia 2011 r. (Uzgodnienie Nr 10/NZ/2011) uzgodnił proponowany zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie

oddziaływania na środowisko projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk.

II. Uchwała nr X/89/12 Rady Gminy Brańsk z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk:

- a) Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku
- pismem znak: WOOŚ-I.411.1.25.2012.JK z dnia 18 kwietnia 2012 r. uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk,
- b) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bielsku Podlaskim
- pismem znak: NZ 4703-1/4/1/2012 z dnia 11 kwietnia 2012 r. (Uzgodnienie Nr 4/NZ/2012) uzgodnił proponowany zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk.

Prognoza zawiera opis i ocenę aktualnego stanu środowiska oraz przewidywania skutków jego zmian, spowodowanych oddziaływaniem wprowadzonych doń nowych czynników. W trakcie prognozowania uwzględniono wszystkie poziomy powiązań między przyczynami i skutkami oraz sprecyzowano wnioski i zalecenia na poszczególnych etapach. W prognozie zidentyfikowano i przewidziano oddziaływania będące skutkiem realizacji zapisów "Studium" na zdrowie ludzi oraz na środowisko biogeofizyczne.

Szczegółowy zakres zmian w studium przedstawiono poniżej:

I. Uchwała nr VII/56/11 Rady Gminy Brańsk z dnia 21 września 2011 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk.

Zmiana studium, o którym mowa obejmuje:

- 1 przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z dopuszczeniem usług (w tym turystycznych, sportowych, rekreacyjnych) i rzemiosła nieuciążliwego terenów oznaczonych na rysunku studium symbolem **MNU**, obejmujących działki lub ich części numery geodezyjne w poszczególnych wsiach:
 - a) Koszewo: 82/3, 82/4,
 - b) Kalnica: 230,
 - c) Kiersnówek: 320, 335/1, 336/1, 322, 323, 256, 401, 402, 321, 316/1, 316/2;
 - d) Pietraszki: 18,
 - e) Brzeźnica: 354;
- 2 przeznaczenie pod zabudowę usługową, rzemieślniczą, handlową, gastronomiczną, turystyczną i rekreacyjną terenów oznaczonych na rysunku studium symbolem **U**, obejmujących działki o numerach geodezyjnych w poszczególnych wsiach:
 - a) Domanowo: 278,
 - b) Kiersnówek: 335/2, 336/2, 334, 337, 332, 338,
 - c) Popławy: 50/4, 51/19, 50/8, 50/6, 253/17;
- 3 przeznaczenie pod zabudowę zagrodową, terenów oznaczonych na rysunku studium symbolem **RM**, obejmujących działki lub ich części o numerach geodezyjnych w poszczególnych wsiach:

- a) Kiersnówek: 3, 5,
 - b) Holonki: 106/2;
 - c) Mień: 142,
 - d) Pruszancka Baranki: 5/5;
- 4 przeznaczenie pod przemysł, składy, magazyny, budownictwo, usługi i rzemiosło terenów oznaczonych na rysunku studium symbolem **P** obejmujących działki lub ich części o numerach geodezyjnych w poszczególnych wsiach:
- a) Klichy: 163/5,
 - b) Brzeźnica: 218/3;
- 5 przeznaczenie pod powierzchnię eksploatację surowców mineralnych terenów oznaczonych na rysunku studium symbolem **PG**, obejmujących działki lub ich części o numerach geodezyjnych w poszczególnych wsiach:
- a) Domanowo: 51, 53/2,
 - b) Świridy: 49/5, 52/1, 107/1, 52/6, 178;
- 6 przeznaczenie pod zalesienie terenów oznaczonych na rysunku studium symbolem **ZL**, obejmujących działki o numerach geodezyjnych w poszczególnych wsiach:
- a) Kiersnowo: 201, 205/1,
 - b) Domanowo: 394, 520/2, 386/4, 451, 582, 875,
 - c) Szmurły: 384, 536, 535,
 - d) Mień: 67/2,
 - e) Płonowo: 54/9;
- 7 przeznaczenie pod parking terenu oznaczonego na rysunku studium symbolem **K**, obejmującego działkę o numerze geodezyjny 227 we wsi Domanowo;
- 8 likwidację zakazu (dopuszczenie) zabudowy na terenach oznaczonych symbolem **MNU**, obejmujących część wsi Kiersnówek, położonych przy drodze krajowej Zambrów - Bielsk Podlaski oraz korektę na tym obszarze granicy zasięgu wód powodziowych;
- 9 określenie obszarów lokalizacji inwestycji związanych z odnawialnymi źródłami energii (w tym elektrownie wiatrowe), oznaczonych na rysunku studium symbolem **EO**;
- 10 dostosowanie II części studium „Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk” do obowiązujących przepisów prawa w zakresie łączności publicznej oraz komunikacji.

II. Uchwała nr X/89/12 Rady Gminy Brańsk z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk.

Zmiana studium, o którym mowa obejmuje:

- 1) przeznaczenie pod zabudowę produkcji rolniczej terenu oznaczonego na rysunku studium symbolem **RUP**, położonego we wsi Załuskie Kościelne, obejmującego działki o numerach geodezyjnych 112/1 i 113/1;
- 2) przeznaczenie pod przemysł- produkcję, składy, magazyny, budownictwo, usługi i rzemiosło z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej terenu oznaczonego na rysunku studium symbolem **P** obejmującego działkę o numerze geodezyjnym 17/3 we wsi Glinik;
- 3) przeznaczenie pod zalesienie terenów oznaczonych na rysunku studium symbolem **ZL**,

obejmujących działki o numerach geodezyjnych we wsi Kalnica : 196, 264.

III. Uchwała Nr XII/102/12 Rady Gminy Brańsk z dnia 27 czerwca 2012 r w sprawie zmiany uchwały Nr VII/56/11 Rady Gminy Brańsk z dnia 21 września 2011 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk.

Zmiana uchwały polega na rezygnacji ze zmiany sposobu zagospodarowania działki nr geodezyjny 316/ we wsi Kiersnówek, z planowanym uprzednio przeznaczeniem pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z dopuszczeniem usług i rzemiosła nieuciążliwego.

IV. Uchwała Nr XII/104/12 Rady Gminy Brańsk z dnia 27 czerwca 2012 r w sprawie zmiany uchwały Nr X/89/12 Rady Gminy Brańsk z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk.

Zmiana uchwały polega na rezygnacji ze zmiany sposobu zagospodarowania działek nr geodezyjny 112/1 i 113/1 we wsi Załuskie Kościelne z planowanym uprzednio przeznaczeniem pod zabudowę produkcji rolniczej.

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym precyzyjnie określa sposób postępowania w zakresie planowania przestrzennego w gminie, wskazując przy tym niezbędne dokumenty: opracowanie ekofizjograficzne, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Ponadto w zależności od położenia danego terenu mają zastosowanie inne dokumenty: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, Plan urządzania lasu, Program ochrony przyrody nadleśnictwa, Studium dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, Plan ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałania skutkom suszy, Plan ochrony przeciwpowodziowej regionu wodnego. Ze względu na interdyscyplinarny charakter powyższych dokumentów oraz ingerencję w środowisko naturalne podczas realizacji ustaleń dokumentów w procesie powstawania, a później w fazie eksploatacji przedsięwzięć, bardzo ważnym elementem jest zrównoważone podejście podczas określania warunków zagospodarowania, biorąc pod uwagę potrzebę ochrony środowiska.

Dokument w postaci zmiany studium ma powiązania z innymi dokumentami strategicznymi na poziomie wojewódzkim i krajowym.

Prognoza wykonywana była równocześnie z pracami nad projektem zmiany studium. Propozycje niektórych zapisów, innych niż w analizowanym projekcie dokumentu - zapisy alternatywne - przekazywane były bezpośrednio zespołowi projektowemu i analizowane na bieżąco. W trakcie postępu prac prowadzono również konsultacje branżowe. W związku z powyższym wniesione uwagi nie zostały wyszczególnione w niniejszym opracowaniu.

Na etapie sporządzania projektu zmiany studium, w wyniku podjętych uchwał Rady Gminy Brańsk w sprawie zmian uprzednio podjętych uchwał, zmniejszono teren objęty opracowaniem w zakresie przeznaczenia pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z dopuszczeniem usług rzemiosła nieuciążliwego działki nr geodezyjny 316/1 we wsi Kiersnówek oraz pod zabudowę produkcji rolniczej terenu położonego we wsi Załuskie Kościelne, obejmującego działki o numerach geodezyjnych 112/1 i 113/1. Zrezygnowano także z zamiaru zalesienia działki nr 264 we wsi Kalnica. W związku z powyższym w dalszej części niniejszej prognozy nie objęto wyżej wskazanych terenów.

Dla przyjętych w projekcie zmiany studium kierunków zagospodarowania przedmiotowego terenu, nie przewiduje się prowadzenia oddzielnego monitoringu środowiska. System monitorowania zmian zachodzących w omawianej przestrzeni opierać się powinien na okresowej ocenie przeglądu i rejestracji zmian w zagospodarowaniu przestrzennym tych obszarów. Zgodnie z art. 32 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym organ sporządzający plany

zagospodarowania przestrzennego lub jego zmiany -Wójt Gminy- zobowiązany jest przynajmniej raz w czasie kadencji Rady, do przeprowadzenia analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, w tym skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu.

Realizacja założeń zmiany studium a następnie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego będzie miała charakter lokalny. Realizowana będzie w całości na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w znacznej odległości od granic państwa, co wyklucza możliwość oddziaływania planowanych przedsięwzięć na obszary położone poza granicami Polski zarówno na etapie realizacji, eksploatacji jak i ewentualnej likwidacji. Lokalizacja, charakter oraz skala wykluczają możliwość oddziaływania na kraje sąsiadujące.

Gmina Brańsk położona jest na południowym skraju województwa podlaskiego. Jest jedną z największych gmin w powiecie bielskim. Sąsiaduje z gminami: Rudka, Wyszki, Bielsk Podlaski, Poświętne, Nowe Piekuty, Boćki, Grodzisk i miasto Brańsk. Leży na ważnym szlaku komunikacyjnym Warszawa - Białowieża, wśród rozciągających się dookoła lasów liściastych i iglastych. Jej przygraniczne położenie może wpływać na rozwój stosunków z Białorusią i innymi krajami byłego ZSRR. Najbliższe przejście graniczne znajduje się w Połowcach w odległości 65 km. Dominującymi gruntami są użytki rolne. Największą rzeką jest Nurzec. Środowisko przyrodnicze nie jest zdegradowane. Gmina dysponuje sporymi zasobami surowców mineralnych (kruszyw) - w małym stopniu eksploatowanych.

Na terenie gminy występuje dużo obiektów o wartościach kulturowych oraz obiektów archeologicznych, co świadczy o historycznym bogactwie osadnictwa tych ziem. Główną funkcją gminy jest produkcja rolna. Teren Gminy Brańsk jest obszarem wielu obiektów zabytkowych.

Przez część środkową gminy przepływa równoleżnikowo rzeka Nurzec dzieląc wysoczyznę na część północną i południową.

Obszar gminy Brańsk wchodzi w skład Nadleśnictwa Rudka, które zarządza terenami między dolinami rzek: Bugu i Narwi. W układzie wieloprzestrzennych obszarów przyrodniczych objętych ochroną prawną gmina Brańsk położona jest w sąsiedztwie:

- od północy Narwiańskiego Parku Narodowego - odległość ok. 20 km,
- od północy Obszaru Chronionego Krajobrazu (OCK) „Dolina Narwi” - odległość ok. 12 km,
- od południa z Nadbużańskim Parkiem Krajobrazowym - odległość ok. 25 km,
- od południowego zachodu z Obszarem Chronionego Krajobrazu Doliny Bugu i Nurca odległość ok. 25 km,
- od południa Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Bugu - odległość ok.25 km,
- od wschodu Białowieski Park Narodowy - odległość ok. 30 km,
- od południa Rezerwat Koryciny - odległość ok. 16 km.

W zasięgu Nadleśnictwa Rudka znajdują się również fragmenty obszarów Sieci Natura 2000 tworzone na podstawie Dyrektywy Ptasiej (OSO) i Dyrektywy Siedliskowej (SOO). Najbliżej położonym obszarem sąsiadującym z gminą Brańsk jest projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Ostoja w Dolinie Górnego Nurca” (PLH 200021) zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r.

Północno- wschodnie krańce Nadleśnictwa sąsiadują z obszarem SOO „Narwiańskie Bagna”, (który pokrywa się powierzchniowo z Narwiańskim Parkiem Narodowym) oraz zachodzą na obszar OSO „Bagienna Dolina Narwi”, by poniżej objąć zachodni fragment obszaru OSO i SOO „Dolina Górnej Narwi”. Na terenie gminy Brańsk nie występują formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody. Obiektami prawnie chronionymi są pomniki przyrody ustanowione w drodze rozporządzenia Wojewody Białostockiego w 1994 r.

W strukturze geomorfologicznej obszaru województwa podlaskiego Równina Bielska, w obrębie której prawie w całości leży gmina zalicza się do regionu wzniesień południowych (na południe od Doliny Narwi). Jest to obszar w całości łagodnie ukształtowany. W wielu miejscach urozmaicony jest grupami niewysokich wzniesień i płytkich obniżień. Niewątpliwą osobliwością krajobrazową Równiny Bielskiej jest przecinająca ją szeroka, bardzo płytka Dolina Górnego Nurca.

Obszar gminy Brańsk zbudowany jest z utworów czwartorzędowych pochodzenia pleistoceniowego i holoceniowego, odgrywających najistotniejszą rolę w kształtowaniu struktur funkcjonalno-przestrzennych.

Pod względem hydrograficznym obszar gminy należy do dorzecza Bugu i położony jest w obrębie zlewni Nurca. Sieć rzeczna tego obszaru jest ściśle związana z formami rzeźby polodowcowej i wykazuje znamiona względnej dojrzałości. Główny układ sieci hydrograficznej gminy tworzy rzeka Nurzec wraz ze swoimi największymi dopływami tj.:

- lewobrzeżnym dopływem rz. Leśną zasilaną wodami rz. Czarnej (obejmują znikome fragmenty obszaru południowo-zachodniej części gminy),
- prawobrzeżnym dopływem rz. Bronką,
- prawobrzeżnym dopływem rz. Mianką (rzeka graniczna zachodniej części gminy).

Do miejscowości zagrożonych falą powodziową rzeki Nurzec na obszarze gminy należą:

- Brańsk - rzędne zasięgu 125,65 - 42,0 kilometr rzeki
- Kiersnówek - rzędne zasięgu 127,34 - 45,5 kilometr rzeki
- Pace - rzędne zasięgu 130,29 - 50,0 kilometr rzeki
- Burchaty - rzędne zasięgu 131,74 - 52,5 kilometr rzeki.

Ponadto część gminy położona w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Nurzec zagrożona jest podtopieniami. Na terenie gminy Brańsk nie ma głównego zbiornika wód podziemnych.

Pod względem glebowym jest to jeden z najlepszych regionów województwa podlaskiego. Udział lasów w ogólnej powierzchni gminy wynosi ca 15%. W układzie typów siedliskowych lasów dominuje Bór Mieszany Świeży (BMśw) i Las Mieszany (LM). Do najważniejszych gatunków drzew występujących na wymienionych siedliskach należy zaliczyć sosnę, dąb, jesion, grab, brzozę, olchę i inne.

Okoliczne ostępy stanowią ostoję dla zwierzyny i ptactwa. Występują tu wszystkie zwierzęta charakterystyczne dla Niżu Polskiego. Spotkać tu można: łosia, dziką, wilka, sarnę, jelenia, lisa, zającą, bobra. Zaobserwować można liczne gatunki ptaków, jednym z bardzo licznych jest bocian. Na obszarze gminy Brańsk nie występują obszary prawnie chronione oraz inne formy ochrony w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody z wyjątkiem głazu narzutowego i drzew będących pomnikami przyrody. W drodze rozporządzenia Nr 3/94 Wojewody Białostockiego z dnia 17 listopada 1994 r. zostały ustanowione pomnikami: gład narzutowy i wiąz szypułkowy we wsi Świridy, grupa 15 dębów we wsi Domanowo. Na analizowanym terenie nie odnotowano również cennych siedlisk przyrodniczych chronionych w ramach Natura 2000 i wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz stanowisk gatunków roślin naczyniowych wymienionych w załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG, jak również roślin objętych ochroną częściową zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną.

Teren gminy Brańsk sprzyja rozwojowi agroturystyki. Stanowi atrakcyjne miejsce do wypoczynku na świeżym powietrzu, grzybobraniu, wędkowaniu czy też pieszych wędrówek. Krzyżują się tu dwa szlaki o znaczeniu krajowym: Warszawa-Zambrów-Białowieża i Warszawa-Ciechanowiec- Białowieża. Turystom proponuje się 5 tras rowerowych. Trasy przebiegają przez miejscowości o walorach historycznych i kulturowych.

Środowisko przyrodnicze reprezentowane jest przez typ krajobrazu naturalnego o charakterze rolniczo-leśnym. Dominującą rolę w krajobrazie omawianego terenu odgrywa roślinność pól uprawnych i odłogowanych, roślinność pastwisk i nieużytków. Uzupełnienie stanowią zadrzewienia i zakrzaczenia śródpolne oraz niewielkie lasy. Lasy porastają ubogie siedliska borowe z monokulturą sosny w niskich klasach wieku.

Na terenie gminy wiejskiej Brańsk w ramach „oceny zachowania poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń” (2010 r.) nie stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych zarówno dla kryterium ochrony zdrowia jak i ochrony roślin. Nie stwierdzono również nadmiernej depozycji

związków biogenych (azotu i fosforu), które przyczyniają się do eutrofizacji wód oraz powodują zmiany warunków troficznych gleb. Również zanieczyszczenie metalami ciężkimi, stanowiącymi zagrożenie dla produkcji roślinnej i zlewni wodociągowych, nie przekracza norm i jest jedno z najniższych w kraju.

W przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu stan środowiska przyrodniczego ulegnie znaczącym zmianom. Potrzeba rozwoju agroturystyki i zasobów mieszkaniowych będzie realizowana procedurą decyzji o warunkach zabudowy, a następnie pozwolenia na budowę. Taka sama sytuacja będzie miała miejsce w przypadku małej przedsiębiorczości i usług. Na terenach nieużytkowanych rolniczo będzie postępowała sukcesja leśna. Jest duże prawdopodobieństwo, że będzie wzrastające zainteresowanie nielegalnym i niekontrolowanym wydobywaniem kruszywa mineralnego na potrzeby lokalnej ludności.

Potrzeba zmiany studium wynika również z wieloletnich zapóźnień w rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz elektroenergetycznej sieci przesyłowej.

Ustalenia zmiany studium dotyczą obszaru niezabudowanego, który ze względu na dobre warunki przewietrzania, posiada dużą zdolność do samooczyszczania. W krajobrazie dominuje mało zróżnicowana struktura ekologiczna - typ krajobrazu naturalnego o charakterze rolniczo-leśnym. Stopień urbanizacji na analizowanym obszarze jest niski. Znaczna część gruntów jest odłogowana w wyniku czego w miejsce agrocenoz pojawia się roślinność ruderalna oraz samosiewy. Teren objęty zmianą studium jest częściowo zalesiony.

Główne obszary problemowe związane z ochroną środowiska na analizowanym terenie wynikają z dalekiego sąsiedztwa obszaru Natura 2000 w kontekście planowanych farm wiatrowych. Przy uwzględnieniu zaproponowanych działań ochronnych środowisko przyrodnicze w dalszym ciągu będzie odporne na obciążenia antropogeniczne i zdolne do samoregulacji. Budowa farm wiatrowych proponowana w zmianie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie stanowi potencjalnie znaczącego zagrożenia dla środowiska jeżeli są odpowiednio dobrane moce i właściwe lokalizacje poszczególnych elektrowni wiatrowych (dobre na etapie pozwolenia na budowę). W przypadku walorów krajobrazowych zdania są podzielone, dla części społeczeństwa wpływają destrukcyjnie na krajobraz, zaś inni twierdzą, że urozmaicają krajobraz.

Jednym z celów realizowanych przez zmianę studium jest jeden z priorytetów Krajowej Polityki Energetycznej - rozwój energetyki opartej na wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii. Podstawowym celem polityki jest pakiet 3x20- zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w bilansie paliwowo-energetycznym kraju do 14 % w 2020 roku w strukturze zużycia nośników pierwotnych. Powyższy cel ma również powiązanie z Polityką Ekologiczną Państwa i jest pochodną dyrektywy unijnej. Polityka ta zakłada zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska poprzez zastąpienie konwencjonalnych źródeł energii (zmniejszenie emisji CO₂) energią z OZE oraz racjonalną gospodarkę surowcami nieodnawialnymi.

Celami ochronnymi istotnymi dla projektowanego dokumentu jest przestrzeganie ustaleń dotyczących obszarów specjalnej ochrony ptaków i siedlisk (położonych poza terenem gminy i poza analizowanym terenem) oraz obszarów objętych ochroną prawną zgodnie z ustawą o ochronie przyrody. Na analizowanym terenie nie występują formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody. Na terenie gminy Brańsk ochroną objęty jest 1 głąz narzutowy oraz drzewa pomnikowe zlokalizowane poza analizowanym terenem i poza potencjalnym oddziaływaniem założonych zmian w studium. Przedmiotowa zmiana studium części obszaru gminy Brańsk stanowi dokument planistyczny o lokalnym znaczeniu. Ze względu na położenie oraz planowany sposób zainwestowania, realizacja dokumentu nie będzie miała negatywnego wpływu na cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym. W projekcie zmiany studium zastosowano rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko. Projektowana zmiana studium obejmuje teren odporny na planowane zmiany w środowisku. Warunki ekofizjograficzne wskazują jego przydatność do przeznaczenia na

wskazane cele.

W związku z tym nie celowe jest wskazywanie rozwiązań alternatywnych. W odniesieniu do grupy działań stwarzających możliwość potencjalnego negatywnego oddziaływania na środowisko naturalne zostały zidentyfikowane zagrożenia i na etapie realizacji działań, powinny być zastosowane rozwiązania minimalizujące negatywne oddziaływania. Studium uwarunkowań jest dokumentem, który pełni rolę koordynacyjną, a równocześnie określa politykę gminy w zakresie gospodarki przestrzennej. Wyznaczenie zmian w studium w obrębie jednej gminy wykluczyło rozważania alternatywnych lokalizacji. Obszar objęty zmianą studium został zaproponowany w wyniku zgłaszanych uwag przez mieszkańców gminy oraz instytucje. W związku z tym alternatywą było odstąpienie od sporządzenia studium.

W celu wyeliminowania ryzyka niewłaściwej oceny, pomimo braku pewnych danych lub niejednoznaczności wyników, zastosowano najbardziej wrażliwe metody waloryzacji oddziaływań oparte o publikowaną wiedzę i doświadczenie ekspertów w poszczególnych dziedzinach.

opracowanie:
mgr inż. Katarzyna Kowalewska-Sewastianik